

šibenski list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

Cijena 20 dinara — Izdaje Novinsko-izdavačko poduzeće «Štampa» Šibenik — Direktor MARKO JURKOVIĆ — Mjesečna pretplata za SFRJ 100 dinara, za inozemstvo 200 dinara — Tekući račun: Komunalna banka Šibenik 435-11-1-8 * Telefon štamparije 22-28 i 29-53

Razvoj privrede u šibenskoj komuni

Zadovoljavajući rezultati

Proizvodnja u prošloj godini porasla za 18,6%

Protekla 1963. godina bila je jedna od najuspješnijih poslijeratnih godina u privrednom prosperitetu na području šibenske komune. Industrijska proizvodnja porasla je za 18,6 posto u odnosu na 1962. godinu. To je zapravo vodeća privredna oblast, jer u ukupnom nacionalnom dohotku komune (oko 15 milijardi) industrija učestvuje s oko 50 posto. Adekvatno industrijskom porastu vidne uspjehe postigle su ostale oblasti među kojima trgovina i ugostiteljstvo 8 posto, komunalne djelatnosti 9 posto, poljoprivreda 20 posto (proizvodnja voća i povrća se udvostručila prema 1962. god.) itd. Posebno nas raduje razvoj turizma, čiji je promet za 23 posto veći u odnosu na 1962. godinu, a stranih turista za 100 posto.

Istovremeno porasli su i osobni dohoci za oko 15 posto, od kojih u industriji za 19 posto. Prema tome porastao je i životni standard za 3-4 posto, jer su osobni dohoci u prosjeku brže rasli nego skupni indeks cijena robama lične potrošnje.

Mada je volumen prometnih oblasti porastao u skladu sa povećanjem osobnih dohoda i porastom cijena, ipak se može konstatirati da su cijene industrijskim robama (kroz skupni indeks cijena) neznatno porasle. Međutim, poljoprivredno-prehrambeni artikli osciliraju iznad općeg plafona cijena i oni utječu na opću zakonjernost brzeg rasta životnog standarda.

Prema tome opći privredni prosperitet mjeren postignutom produktivnošću rada može nam uvjerljivije pokazati uspjehe u cjelini kroz proteklu godinu. Naime, produktivnost u industriji povećana je za

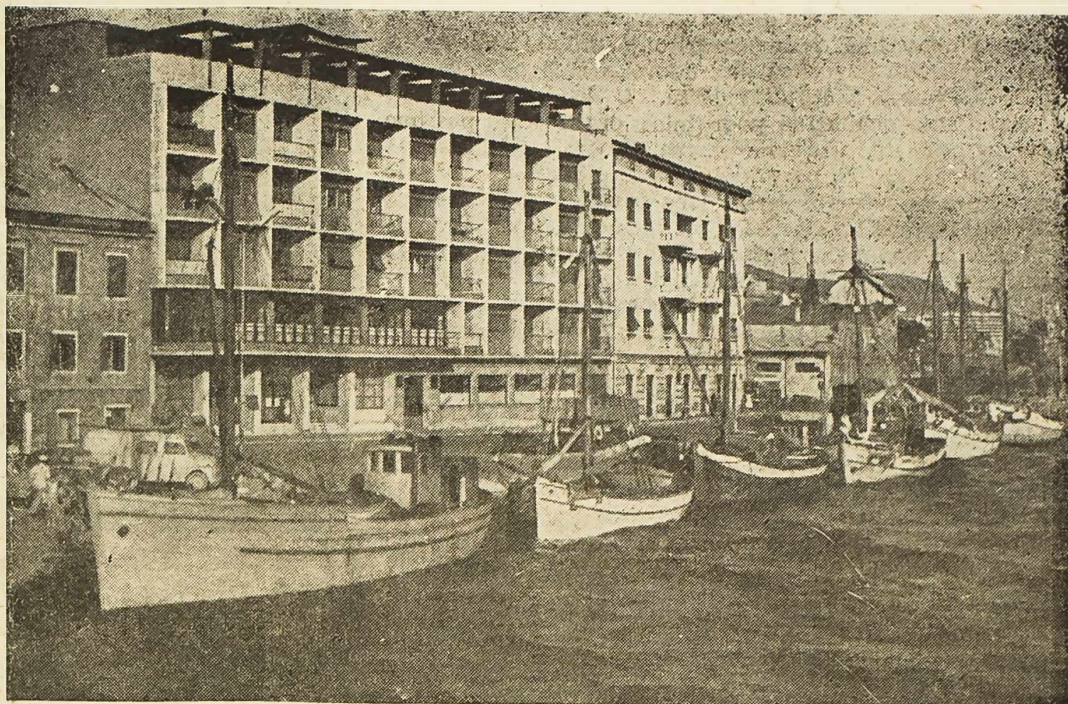
14,4 posto, što je također veoma povoljan uspjeh obzirom na stupanj mehanizacije, organizacije tehnološkog procesa i ostalih uslova poslovanja. Uporedo s industrijskom proizvodnjom i njenom produktivnošću, logika ekonomskog prosperiteta znatno je doprinijela da se i druge oblasti pvedu za njom i da postignu značajne rezultate u proizvodnosti rada ovisno o stupnju mjerenja opće poslovnosti i njihove djelatnosti. Valja napomenuti da se i u našoj komuni pojavljuju slični problemi kao u čitavoj zajednici, a to je nejednakost uslova privređivanja. Taj fenomen nikad nije bio izrazitiji kao u 1963. godini. Naime, poznato je da u našoj privredi nije osnovni regulator ni zakon vrijednosti ni pisane zakonske mjere, već neposredni ekonomski interes neposrednih proizvođača i kolektiva, ali taj princip moguće je ostvariti uz izjednačene uslove proizvodnje.

Tako na pr. dok su naša velika poduzeća obojene metalurgije postigla visoke poraste proizvodnje i produktivnosti (TLM 22 posto, Tvornica elektroda 19 posto, Lozovac 24 posto, «Jadranka» za 13 posto), dotle je «Dalmacija» imala proizvodni regres za 17 posto itd.

Analizira li se stanje u ovim poduzećima, onda se vidi da su radni kolektivi kao subjektivni faktori daleko manje uzrokovali takve rezultate u odnosu na objektivne teškoće, osobito u stupnju mehanizacije. Komuna je poduzela neke konkretne mjere sanacije i integriranja, pa čak i likvidiranja nerentabilnih poduzeća, kao što je prestanak rada Ugljenokopa u Dubravcima, ali

bez jačih društvenih napora zajednice teško će se mala poduzeća podići na veći stupanj proizvodnje i produktivnosti i time izjednačiti u uslovima proizvodnje. Pošto se radi o relativno malim industrijskim poduzećima, njihov utjecaj je sasvim neznatan u mjerjenju uspjeha poslovanja, pa gotovo ne utječe na proizvodne pokazatelje u okviru komune.

Postignuti rezultati u cjelini govore da je stvorena solidna baza u 1963. godini s koje se može još bržim rastom startati u 1964.

Šibenik

Na što nas upozoravaju iskustva dosadašnjih integracionih kretanja

Osnovno je - dobar start

Prvi dani u novoj godini nisu, razumije se, obilovali događajima u našem unutrašnjem političkom životu koje bi trebalo posebno isticati. Prošli su kao što se moglo i očekivati, u veoma vedroj proslavi novogodišnjih praznika. Međutim, ipak bi se u najkraćim crtama osvrnuli na neka zbivanja koja su za širu javnost ostala gotovo nezapažena, a ipak za služuju pažnju. Riječ je o je-lnom, iako ne posve novom, momentu u oblasti privređivanja, o međusobnim odnosima u nekim radnim kolektivima i o položaju u kojem su se odmah nakon praznika našli neki organi upravljanja.

MEĐUSOBNI ODNOSI — UVJET DALJNJEG PROSPERITETA

Naime, 1. januar ove godine veći broj radnih kolektiva uzeo je za termin početka rada novih integriranih poduzeća, o čemu su njihovi radnički savjeti donijeli odluke u toku prošle godine. Karakterističan je primjer novog gelemog kombinata nafte i plina, koji je nastao integracijom zagrebačkog «Naftaplina», te riječke i sisačke Rafinerije nafte. Sličnih primjera u cijeloj zemlji ima više. Međutim, iako su stvaranju tako krupnih integracionih zajednica u privredi prethodile opširne pripreme, iako je unaprijed sve proračunato — od ekonomskih pokazatelja do stvaranja zajedničkih službi i razgraničenja, nadležnosti pojedinih organa upravljanja i rukovođenih ljudi u novim organizacijama — ipak sve nije gotovo. Naprotiv, sve se te novosti, koje su ponegdje posve originalne i dosad u praksi neproverena rješenja, upravo sada nalaze — na prvom ispitju. Upravo o tome, kako će se međusobni odnosi u integriranim privrednim organizacijama uskladiti već na samom početku njihova rada, uvelike ovisi njihov daljnji prosperitet.

Nije, naime, nepoznato da su raniji slični pokušaji integracije, doduše znatno slabije pripremljeni, zapali u teškoće upravo u toj početnoj fazi, da je zbog neizbježnih početnih teškoća stvorena atmosfera, nepovjerenja, što je dovelo do znatno težih posljedica. Podsjetimo se samo primjera grupacije proizvođača kože. Naime, prošle je godine glavni partner u ovoj grupaciji zagrebačka «Almeria» na-

kon spajanja s drugim poduzećima zapala u privremene teškoće. To je onima koji nisu podržavali taj korisni poduhvat kao argument u pokušajima da ga prikažu u krivom svjetlu, što je bilo najčešće motivirano ličnim razlozima. No, praksa ih je u najkraćem roku uvjerljivo demantirala.

VEĆ U POČETKU TREBA EFIKASNO OTKLANJATI SLABOSTI

Kad je riječ o početnim koracima novih integracionih zajednica onda valja upozoriti da se u takvom ili sličnom položaju mogu naći mnoge od njih. Postoji, na primjer, čitav niz još nedovoljno istraženih odnosa u obračunu, položaju pojedinih integracionih poduzeća nakon podjele rada ili prelaska na specijaliziranu proizvodnju, zajednički odnosi s raznim poslovnim partnerima u zemlji i inozemstvu i slično. A sve je to veoma raznoliko rješavano u praksi.

Ponegdje se, na primjer, kao zajednički organ upravljanja pojavljuje novo tijelo: skupština radničkih savjeta, kao što je to slučaj u grupaciji konfekcionera. Drugdje su oblici samostalnosti u vođenju pojedinih poslova riješeni na drugi način. Neke su integracione zajednice sastavljene samo od proizvođača, a negdje su uključena i poduzeća za promet. Odnosi su u zajednicama u okviru jedne komune drukčiji od onih koje prelaze i granice republika itd. Konačno, ne treba smetnuti s uma da u tom procesu ima i stanovitih grešaka koje su, kako je to u svojoj novogodišnjoj poruci istakao predsjednik Tito, izazvane naročito monopolističkim težnjama ve-

ćih poduzeća. A da bi proces što efikasnije onemogućavaju okrupnjavanja privrednih ka- i uklanjaju. I to u samom njikaciteta — čiji će intenzitet hovom začetku, za što i jeste biti naročito jak u toku ove sada najpogodniji momenat godine — bio što uspješnije i kad je ispoljavanje takvih slas- što manje podložan prelaz- bosti najvjerojatnije, na što nim teškoćama, neophodno je smo htjeli ovom prilikom u- da se takve i slične slabosti kazati.

Rad organa društvenog upravljanja

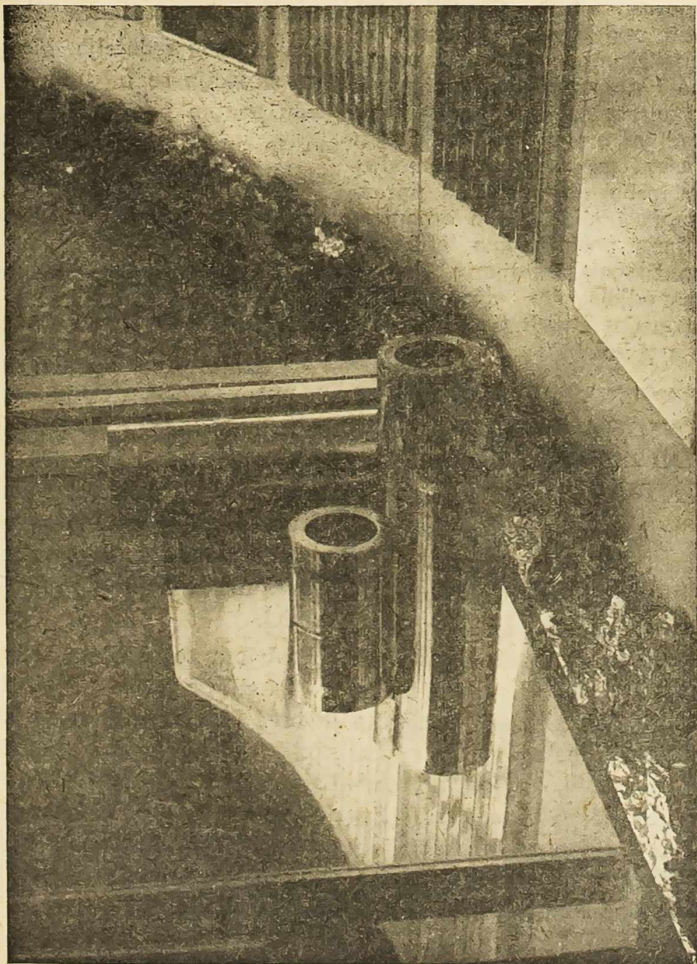
SVE BOLJE

Naš društveni razvoj zahtijevao je adekvatno sve veću samostalnost radnih kolektiva i davanje što većih upravljačkih prava organima društvenog samoupravljanja u organizaciji proizvodnje i usluga, raspodjeli dohotka i uopće u vođenju poslovne politike radne organizacije. Ti organi nalazili su se prošle godine u kvalitativno novim uvjetima rada i upravljanja. Nove mjere u privredi i neprivrednim djelatnostima zahtijevale su veliku odgovornost i napore, jer se javila potreba solidnog i stručnog rada u rješavanju neposrednih zadataka. Kvalitetno novi uvjeti postavljali su pred organe samoupravljanja zahtjeve za postizanje optimalnih rezultata u privređivanju, u povećanoj proizvodnji i obimu usluga. Te mjere pospješile su usavršavanje unutar- nje raspodjele kao odgovarajući oblik stimulacije ka postizanju što boljih rezultata u poslovanju. U sklopu tih zadataka mnogi radni kolektivi nastojali su srediti organizaciju rada i tako postepeno uvoditi raspodjelu i samoupravljanje na nivou radnih jedinica. Zapaženi uspjesi zabilježeni su u većim radnim organizacijama, iako za njima nisu zaostali ni manji radni kolektivi. U trgovini, na primjer, radne jedinice osnovane su ne samo kao obračunska mjesta, nego u isto vrijeme i kao jedinice neposrednog upravljanja.

I u ostalim oblastima, kao što su zdravstvo, socijalno osiguranje, prosvjeta i kultura i druge institucije društvenih službi zapaženi su vidni rezultati, a naročito u onima gdje organi samoupravljanja djeluju duže vrijeme. To se posebno očituje na području školstva, koje se toliko razvilo da je bez organa upravljanja nemoguće zamisliti život i rad u školama.

Poneke slabosti koje su se javljale u radu organa društvenog upravljanja mogu se ispraviti uz pomoć svih faktora, a značajno mjesto u tome pripada sindikalnim organizacijama.

Statuti u radnim organizacijama treba da omoguću daljnji razvoj samoupravljanja, ne samo na nivou kolektiva, nego i na nivou radnih jedinica kao neposrednih nosilaca rada, privređivanja i samoupravljanja. Izrada statuta i njegovo konačno usvajanje predstavlja takovu mogućnost za svaku radnu organizaciju, kojom analitički i sa punom društvenom odgovornošću treba regulirati osnove i načela za cjelokupan rad u kolektivima. To su, pored ostalog, pitanja poslovne suradnje i integracije, organizacije rada i samoupravljanja. Posebno pitanje ovog samoupravnog akta zahtijeva reguliranje prava i obaveza radnika u radnom odnosu, zatim unutrašnju kontrolu, politiku raspodjele, uvođenje skraćenog radnog tjedna, itd. Prema tome statut radne organizacije, kao što je to i u Ustavu naglašeno, treba da omogući daljnji razvoj socijalističkih društvenih odnosa i samoupravljanja u kolektivima.

Od informacije do potpune pravne pomoći

Organi radničkog samoupravljanja u mnogim su radnim organizacijama osnovali, u sklopu pravne referade ili općeg sektora, službe koje daju obavještenja radnicima putem i obrascima radi ostvarivanja njihovih prava u privatno-pravnim odnosima radi udovoljavanja njihovim ličnim obavezama, osobito zakonskim. U drugim su radnim organizacijama sindikalne podružnice organizirale posebne službe za besplatno pružanje pravne pomoći svojim članovima, jer s obzirom na postojeće propise o pružanju pravne pomoći, ove ne mogu u svako doba davati pravne savjete, sastavljati isprave i podneske, a još manje zastupati stranke.

Takve informativne službe i službe za pružanje pravne pomoći rade po dva i više puta u tjednu u određenim satima. Na taj se način, što se tiče uputa i obrazaca koje bi radnici inače dobili u prijemnom uredu općinske skupštine, postiže znatno smanjenje gubitka radnog vremena, odnosno radnici ne krnje zaradu i ne smanjuje se ukupni učinak radne organizacije. Ako je pravna pomoć organizirana u sindikalnoj podružnici radnici bez materijalnih izdataka i obično na vrijeme svršavaju svoje privatno-pravne poslove u samom poduzeću, ustanovi i još više »uštede« na izlascima iz radne organizacije.

Sada se čini da je u sve brojnijim potrebama za pravnim savjetima — u porodičnim, imovinskim, krivičnim i drugim pravnim stvarima, te za sastavljanje podnesaka u parničnom, izvanparničnom, krivičnom i upravnom postupku, za sastavljanje različitih ugovora, nasljednih izjava, molbi i drugih isprava — najbolje ako sama radna organizacija, ali u suradnji s podružnicom, osigura svojim članovima kompletnu pravnu pomoć. Čak bi se u statutu radne organizacije mogla regulirati služba besplatne pravne pomoći radnicima. Ta bi se pomoć davala preko sektora za opće poslove i eventualno u kadrovskoj službi, izvan redovnog radnog vremena, u posebnom uredu, svakako od kvalificirane osobe koja bi za takav rad dobivala naknadu.

Postavlja se pitanje da li bi takva pravna pomoć mogla obuhvatiti i zastupanje s time da se preko dostavljača radne organizacije, koji inače službeno odlazi u različite ustanove, osigura i podnošenje pravnih akata radnika organima nadležnim za njihovo rješavanje. Tada bi se postojanje službe besplatne pravne pomoći u radnoj organizaciji još pozitivnije odrazilo na produktivnost rada svakog radnika i na rezultate privredivanja radne zajednice u cjelini.

Zato bi bez odlaganja organi radničkog samoupravljanja trebali »ozakoniti« službu pravne pomoći kao vrlo korisnu instituciju poduzeća. To bi ujedno bio još jedan uspjeh samoupravnog mehanizma u radnim organizacijama i društvenih organizacija u njima. Samo, tada se moraju osigurati uvjeti punog političkog utjecaja sindikata na rad i mjerila takve službe. Inače, služba pravne pomoći ne bi bila društvena služba.

Osim toga, emisijom stanicu, oglasne table, list radnog kolektiva i druge oblike neposrednog informiranja u radnim organizacijama trebalo bi koristiti za, blagovremeno obavještanje radnika o promjenama pravnih propisa koji reguliraju pojedina pitanja iz domena njihova interesiranja. Time bi se umanjila eventualna frekvencija »stranaka« u službi pravne pomoći.

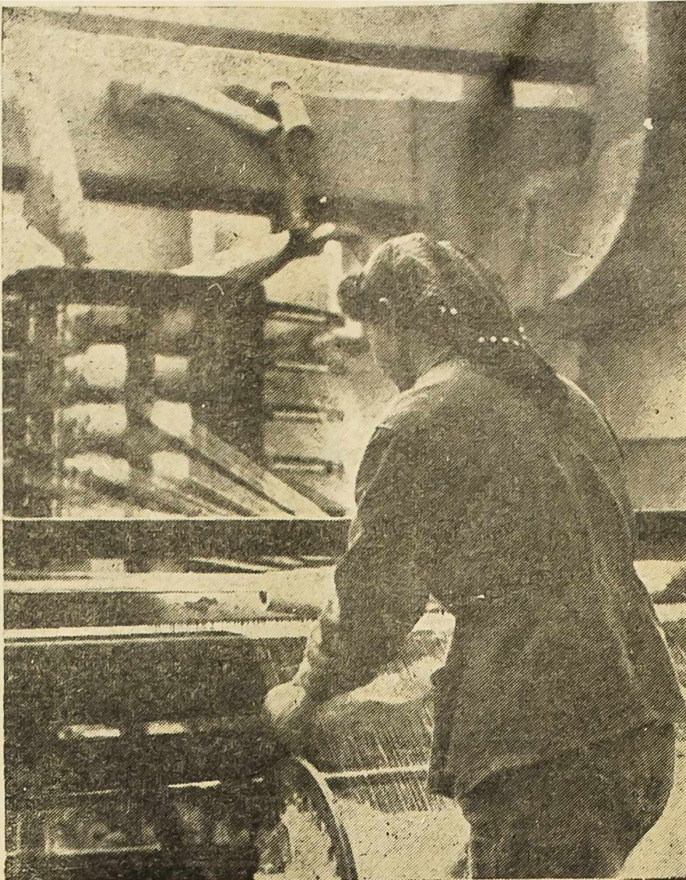
J. G.

Novo stope amortizacije osnovnih sredstava

Pred Saveznom skupštinom Osim toga, predloženo je izdavanje takozvane opće opreme (radionične mašine, na primjer) za koju se predlaže u cijeloj privredi jedinstven režim za obračun amortizacije. U vezi sa primjenama koje su nastale uvođenjem nove opreme i tehnologije (elektronska industrija, vještačka vlakna i sl.) predložene su i znatnije promjene u vijeku trajanja opreme. Do sada utvrđeni prosječni vijek trajanja na osnovu koga je vršen obračun amortizacije iznosio je kod elektroindustrije 15 godina. Sada se, u zavisnosti od stepena korišćenja oruđa za rad, predlaže da se on smanji i do 8,5 godina, kod tkonica u tekstilnoj industriji od 20 na 10 godina, u metalnoj industriji od 17 na 10 godina. U odgovarajućoj srazmjeri povećale bi se i stope amortizacije što treba da dovede do osjetnijeg povećanja sredstava amortizacije.

Najveći dio industrije saobraćaja i građevinarstva primjenjivao bi funkcionalnu amortizaciju kod oruđa za rad. Za uvođenja nove tehnologije i željezare, na primjer, koje treba prilagoditi je za provođenje funkcionalne amortizacije.

kontinuirano, predložene amortizacije.

Unutrašnja raspodjela u radnim organizacijama

Usavršavati sistem raspodjele prema radu

S obzirom da je provođenje odgovarajuće politike raspodjele u radnoj organizaciji neposredno vezano sa proizvodnjom za troškove proizvodnje i kadrove, to za sindikalne podružnice predstavlja jedno od centralnih mjesta njihove aktivnosti. Posljednjih godina na tom polju zabilježeni su zapaženi rezultati, naročito u primjeni stimulativnih oblika nagradivanja. U drugoj godini primjene novog privrednog sistema, Općinsko vijeće i sindikalne organizacije su prema svojim raspoloživim mogućnostima nastojali da se unutrašnja raspodjela što je moguće više približi principu raspodjele prema radu. S uvođenjem takvih oblika raspodjele istodobno su rješavana mnoga pi-

tizacije stope bi se utvrđivale u uslovima maksimalnog korišćenja, a pretpostavljeni vijek trajanja kod ove opreme računat je na bazi njenog punog korišćenja. Ovdje bi bio u primjeni samo funkcionalni obračun amortizacije. Kod ovih djelatnosti bi, zbog toga, bila propisana jedinstvena amortizaciona stopa.

Zakonskim propisom se predviđa i mogućnost uvođenja ubrzane amortizacije i to propisivanjem amortizacionih stopa iznad stopa određenih ovim zakonskim prijedlogom. Povećanje sredstava amortizacije u ukupnoj privredi od oko 26,6 milijardi dinara kao i mogućnost daljeg povećanja primjenom funkcionalne amortizacije u zavisnosti od intenzivnijeg korišćenja oruđa za rad i povećanja proizvodnje, predstavlja jednu od značajnih mjera koje se poduzimaju u cilju stvaranja uslova za dalju modernizaciju i obnavljanje proizvodnih kapaciteta. Sve to treba da doprinese poboljšanju položaja i uslova privredivanja privrednih organizacija.

tanja od značaja za proizvodnju i produktivnost, za racionalnije poslovanje, za bolju organizaciju rada, za bolje odnose među ljudima, itd. Takav oblik rada pridonio je uspjehnosti cjelokupnog poslovanja u privredi. Za razliku od prethodnih godina, u protekloj godini uočene su stanovite teškoće, koje su se naročito očitali u odstupanju od nekih principa u unutrašnjoj raspodjeli. Tako je, na primjer, u oblasti trgovine i ugostiteljstva, zanatstva i u nekim industrijskim poduzećima došlo do linearnog povećavanja startnih osnova, ali nakon što su prebrodne izvjesne slabosti rezultati poslovanja bili su sve uspješniji. To je uslijedilo iz nastojanja radnih kolektiva, koji su svu svoju aktivnost usmjerili ka povećanoj proizvodnji i sniženju cijena koštavanja. Takvih primjera dobrog poslovanja moglo se uočiti u TLM »Boris Kidrič«, Tvornici elektroda i ferolegura, poduzeću »Luka« i drugima.

Osjetno povećanje proizvodnosti i čistog prihoda zabilježeno je gotovo u svim privrednim organizacijama. Broj uposlenih je porastao za 6 posto, a prosječni osobni dohoci za 21 posto, iz čega proizlazi da su se osobni dohoci u prosjeku po jednom radniku povećali za oko 16 posto. Isto tako odnosi između osobnih dohoda i fondova izmjenjeni su u pravcu većeg izdavanja u fondove radnih organizacija, a očekivati je da će oni ubuduće biti i veći.

Da bi se novi privredni sistem i dalje usavršavao, potrebno je pristupiti analizi svih faktora u procesu proizvodnje. Pokušaji koji su na tom planu poduzeti u TLM »Boris Kidrič« daju ohrabrujuće rezultate. Naime, u ovom tvorničkom kolektivu provodi se raspodjela po radnim jedinicama čime su obuhvaćeni gotovo svi radnici u osnovnoj proizvodnji. Takav put nesumnjivo zahtijeva mnogo napora ne samo u provođenju temeljite dokumentacije i utvrđivanja planskih zadataka na nivou poduzeća, nego u isto vrijeme i na utvrđivanju planskih zadataka u ostalim službama, kao što su opći sektor, analitičko-planski, privredno-računski i dru-

Turizam - drugi na vrhu tabele

Prirodni uvjeti tek su malim dijelom iskorišteni. Slijedeće godine investicije za turističku izgradnju u Hrvatskoj trebalo bi iznositi oko 25 milijardi prema nepunih 11 milijardi ove sezone.

U jednoj ili dvije godine, naravno, nismo mogli stvoriti sve ono što je potrebno za suvremeni turizam. To ima i svoju dobru stranu jer su ovogodišnja iskustva u mnogo čemu dragocjena i poučna.

Prije svega dobro je da velike površine, idealne za turizam, ostaju nedirnutе sve dok ne izvrši naučno vrednovanje takvog prostora. On treba biti trajno atraktivan, a ne samo u komercijalnom smislu trenutno ili privremeno — iskorišten. Osim toga, nismo se još ni udubili u psihologiju turističkih potrošača koji nam dolaze u goste, pa ne znamo što će ih ubuduće najviše privlačiti: da li takozvani mirni ili bučni turizam. To je, također, važan činilac prema kojem se moraju prilagodavati planovi turističke izgradnje, da bi naš turizam nasuprot talijanskog, švicarskog ili francuskog, imao i njegovao — jugoslavensko obilježje.

Ipak, najvažnije bi iskustvo za 1964. godinu u sažetom obliku glasilo ovako:

Turizam se širi u sve većem broju malih mjesta, a koncentrično u razvijenim poznatim turističkim centrima. To su njegova dva smjera od kojih u investicionoj politici jedan može imati prednost pred drugim samo privremeno, u određenim momentima. Inače, valja ih kombinirati da bismo mogli ravnomjerno graditi ne samo hotele i restorane nego i ceste, aerodrome, prijevozna sredstva, komunalnu mrežu, trgovinu, dakle sve ono na čemu počiva kvalitet servisa i kompletnih usluga, bez čega bi naš turizam u svom naglom razvoju ubrzo došao u neželjeni zastoj.

Turizam se širi u sve većem broju malih mjesta, a koncentrično u razvijenim poznatim turističkim centrima. To su njegova dva smjera od kojih u investicionoj politici jedan može imati prednost pred drugim samo privremeno, u određenim momentima. Inače, valja ih kombinirati da bismo mogli ravnomjerno graditi ne samo hotele i restorane nego i ceste, aerodrome, prijevozna sredstva, komunalnu mrežu, trgovinu, dakle sve ono na čemu počiva kvalitet servisa i kompletnih usluga, bez čega bi naš turizam u svom naglom razvoju ubrzo došao u neželjeni zastoj.

Ipak, najvažnije bi iskustvo za 1964. godinu u sažetom obliku glasilo ovako:

Turizam se širi u sve većem broju malih mjesta, a koncentrično u razvijenim poznatim turističkim centrima. To su njegova dva smjera od kojih u investicionoj politici jedan može imati prednost pred drugim samo privremeno, u određenim momentima. Inače, valja ih kombinirati da bismo mogli ravnomjerno graditi ne samo hotele i restorane nego i ceste, aerodrome, prijevozna sredstva, komunalnu mrežu, trgovinu, dakle sve ono na čemu počiva kvalitet servisa i kompletnih usluga, bez čega bi naš turizam u svom naglom razvoju ubrzo došao u neželjeni zastoj.

U vezi s tim potrebno je istaći i pitanje primjene Uputstva i sporazuma o jedinstvenim pokazateljima za utvrđivanje poslovnih uspjeha poduzeća. To predstavlja daljnji korak u davanju još veće samostalnosti radnim kolektivima na području reguliranja raspodjele čistog prihoda. Drugo je pitanje da li su radne organizacije pokušale da svoje poslovanje usporede na način kako to Uputstvo predviđa. Ovim Uputstvom želi se postići analitičko promatranje poslovnog uspjeha svake pa i najmanje radne organizacije. Uputstvo i sporazum treba shvatiti u prvom redu kao mogućnost za analiziranje poslovnog uspjeha i upoređivanje postignutih rezultata sa srodnim ili istim radnim organizacijama. Sve u svemu usavršavanje raspodjele treba da organima upravljanja i sindikalnim organizacijama posluži kao efikasno sredstvo u nastojanju da se raspodjela što više približi stvarnim rezultatima djelovanja u kolektivu.

Centar za kulturno-umjetničkih odgoj mladih u Sibeniku već odavno ima teškoća pri realiziranju komada što ih daje na Lutkarskoj sceni. Jedna od tih je što ustanova nije imala stalnog redatelja. Međutim, situacija se u tom pogledu znatno poboljšala. Naime, ta omladinska institucija sklopila je ugovor s Ivicom Musićem, koji će biti stalni redatelj.

Pri kraju prošle godine na gradilištu poduzeća »Vijadukt« došlo je do radne nesreće, kad je kamen težak preko 400 kilograma teško ozlijedio radnika poduzeća Plazina Branka, oca četvoro djece, koji se još uvijek nalazi na liječenju u bolnici.

Povodom tog slučaja radnici istog poduzeća Pavlović Adam i Plazina Ante povelu su akciju za prikupljanje pomoći, koja je vrlo dobro uspjela i do danas su radnici sakupili preko 25.000 dinara. Primjer ovog drugarstva je vrijedan da se zabilježi.

Prirodni uvjeti tek su malim dijelom iskorišteni.

Slijedeće godine investicije za turističku izgradnju u Hrvatskoj trebalo bi iznositi oko 25 milijardi prema nepunih 11 milijardi ove sezone.

U jednoj ili dvije godine, naravno, nismo mogli stvoriti sve ono što je potrebno za suvremeni turizam. To ima i svoju dobru stranu jer su ovogodišnja iskustva u mnogo čemu dragocjena i poučna.

Prije svega dobro je da velike površine, idealne za turizam, ostaju nedirnutе sve dok ne izvrši naučno vrednovanje takvog prostora. On treba biti trajno atraktivan, a ne samo u komercijalnom smislu trenutno ili privremeno — iskorišten. Osim toga, nismo se još ni udubili u psihologiju turističkih potrošača koji nam dolaze u goste, pa ne znamo što će ih ubuduće najviše privlačiti: da li takozvani mirni ili bučni turizam. To je, također, važan činilac prema kojem se moraju prilagodavati planovi turističke izgradnje, da bi naš turizam nasuprot talijanskog, švicarskog ili francuskog, imao i njegovao — jugoslavensko obilježje.

Ipak, najvažnije bi iskustvo za 1964. godinu u sažetom obliku glasilo ovako:

Turizam se širi u sve većem broju malih mjesta, a koncentrično u razvijenim poznatim turističkim centrima. To su njegova dva smjera od kojih u investicionoj politici jedan može imati prednost pred drugim samo privremeno, u određenim momentima. Inače, valja ih kombinirati da bismo mogli ravnomjerno graditi ne samo hotele i restorane nego i ceste, aerodrome, prijevozna sredstva, komunalnu mrežu, trgovinu, dakle sve ono na čemu počiva kvalitet servisa i kompletnih usluga, bez čega bi naš turizam u svom naglom razvoju ubrzo došao u neželjeni zastoj.

CENTAR ZA KULTURNO-UMJETNIČKI ODGOJ MLADIH DOBIO STALNOG REDATELJA.

Centar za kulturno-umjetničkih odgoj mladih u Sibeniku već odavno ima teškoća pri realiziranju komada što ih daje na Lutkarskoj sceni. Jedna od tih je što ustanova nije imala stalnog redatelja. Međutim, situacija se u tom pogledu znatno poboljšala. Naime, ta omladinska institucija sklopila je ugovor s Ivicom Musićem, koji će biti stalni redatelj.

Primjer za pohvalu

Pri kraju prošle godine na gradilištu poduzeća »Vijadukt« došlo je do radne nesreće, kad je kamen težak preko 400 kilograma teško ozlijedio radnika poduzeća Plazina Branka, oca četvoro djece, koji se još uvijek nalazi na liječenju u bolnici.

Povodom tog slučaja radnici istog poduzeća Pavlović Adam i Plazina Ante povelu su akciju za prikupljanje pomoći, koja je vrlo dobro uspjela i do danas su radnici sakupili preko 25.000 dinara. Primjer ovog drugarstva je vrijedan da se zabilježi.

NIKOLA VONCINA GLAVNI UREDNIK LISTA »POLET«

Nedavno je u Zagrebu izašao prvi broj lista »Polet«. Cilj je tog lista da objavljuje radove mladih ljudi sa svih područja njihove aktivnosti. List je tehnički veoma lijepo uređen. Za glavnog urednika tog omladinskog glasila postavljen je Nikola Vončina, stalni redatelj Radio-televizije Zagreb, a jedan od urednika je i Josip Gabrić, član CK Saveza omladine Hrvatske.

Socijalno osiguranje ustupa radnim organizacijama preko 30 milijuna

Skupština Komunalne zajednice socijalnog osiguranja radnika Knina donijela je odluku o visini doprinosa zdravstvenog osiguranja koji se ustupa radnim organizacijama za 1964. godinu. Radnim organizacijama na području Komunalne zajednice Knin bit će ustupljeno 32 milijuna, radi isplata naknada osobnih dohoda za prvih 30 kalendarskih dana i troškova zdravstvene zaštite nastalih zbog povreda na radu i profesionalnih oboljenja.

Odluka o visini dijela doprinosa koji se ustupa organizacijama bazira se na stvarnim troškovima, nastalim u vremenu od 1. januara do 31. oktobra 1963. godine.

Za to vremensko razdoblje lanjske godine ustupljeno je organizacijama 25.569.322 dinara, od čega su one utrošile 24.552.919 dinara, što znači da je bilo ustupljeno oko jedan milijun više, nego što je utrošeno.

Ustupljena sredstva za prošlu godinu bila su dovoljna, tamo gdje se vodilo više brige u radnim organizacijama u pogledu kontrole izostanaka s posla i pravilnije primjene higijensko-tehničke zaštite pri radu. Na tome su mnoge organizacije učinile dosta, što je utjecalo na stanje sredstava koja se ustupaju. Tako je preteklo sredstava Ručniku sadre, Ciglanu Strmica, u poljoprivrednim organizacijama, građevinarstvu, kod poduzeća transportnih radnika, u Stolarskom poduzeću i još nekim.

Ali bilo je organizacija koje su potrošile više nego što im je bilo ustupljeno. To se desilo u Električnom poduzeću, Zito-preradi i u željezničkom saobraćaju. Ove organizacije, koje su u »minusu« razliku su morale nadoknadivati same, iz vlastitih sredstava. Organizacije kojima su pretekla izvjesna sredstva, ostala su im na raspolaganju, pa ih mogu upotrebiti za unapređivanje zdravstvene zaštite članova svog radnog kolektiva.

Uvođenjem dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje radne organizacije podmiruju rashode, ako su kod njih veći od prosjeka tih rashoda kod ostalih organizacija. Po red ekonomskog momenta dodatni doprinos treba da podmiruje svaku radnu organizaciju da poduzima odgovarajuće preventivne i druge mjere radi unapređenja zdravstvenog stanja radnika, smanjenja izostanaka s posla, kao i smanjenja profesionalnih oboljenja i povreda na radu.

Dodatni doprinos određuje se onim organizacijama koje prelaze određeni prosjek troškova zdravstvene zaštite. Na području Komunalne zajednice socijalnog osiguranja Knin taj prosjek troškova po jednom aktivnom osiguraniku iznosi 23.900 dinara.

U ovoj godini obuhvaćeno je više poduzeća i ustanova koje su u prošloj godini same prelazile određeni prosjek troškova po osiguraniku.

Kod nekih grana djelatnosti, koje su plaćale dodatni doprinos u 1963. godini, nije uveden dodatni doprinos za 1964. jer kod njih je uslijedilo smanjenje troškova zdravstvenog osiguranja.

Troškovi po jednom aktivnom osiguraniku smanjeni su kod Ručnika sadre od 52.715 dinara u 1962. na 17.715 dinara u 1963., u Tvornici vijaka od 42.820 na 25.156, u građevinarstvu od 51.536 na 34.205, u in-

dustriji građevinskog materijala od 53.193 na 32.000 itd.

Međutim, kod željezničkog saobraćaja, u istom vremenskom razdoblju, troškovi po jednom osiguraniku su porasli od 28.546 dinara na 31.731, kod potrošačkog saobraćaja od 15.679 na 28.889, kod trgovine od 15.047 na 40.675, kod Medicinskog centra od 10.946 na 30.791, itd.

U prošloj godini, na ime dodatnog doprinosa, ubrano je preko 51 milijun dinara, od devet obuhvaćenih organizacija, računajući željeznički saobraćaj kao jednu organizaciju.

Ove godine dodatnim doprinosom za zdravstveno osiguranje bit će obuhvaćeno 28 radnih organizacija koje će uplatiti oko 60 milijuna dinara tog doprinosa.

Skupština Komunalne zajednice za socijalno osiguranje radnika Knin na prvoj ovogodišnjoj sjednici usvojila je od-

luku o određivanju stope osnovnog doprinosa za zdravstveno osiguranje. Visina stope iznosi 8,7 posto i plaćat će je sve radne organizacije na bruto osobne dohotke radnika. Prema toj stopi osigurat će se sredstva za zdravstveno osiguranje u iznosu od 260 milijuna dinara.

(m)

U DRNIŠU OBNOVLJEN RAD AUTO-MOTO DRUŠTVA

Poslije dugogodišnje stanke, godišnjom skupštinom, koja je održana prošle srijede, obnovljen je rad Auto-moto društva u Drnišu. Obilan ali realan program rada, za koji se uporno zalaže novoizabrana uprava, a u prvom redu njen tajnik inž. Milivoj Tatomir, već se ovih dana počeo realizirati.

Organizira se tečaj za vozače moto-kotača i automobila do 1,5 tone. Predviđen je i poseban tečaj sličnog karaktera za vojne starješine, uglavnom, rezervnog sastava, a s predškolskom i školskom omladinom radit će se na kulturi saobraćaja i organizirati takmičenja u vožnji romobilom i biciklom. Uz svaki tečaj održavat će se i predavanja iz prve pomoći.

Obnovljeni rad Auto-moto društva u Drnišu naišao je na puno razumijevanje Općinskog odbora Socijalističkog saveza i Općine koja je omogućila kupovanje jednog poluteretnog TAM-a. U rješavanju svih saobraćajnih problema Društvo će tijesno surađivati s privrednim organizacijama.

(c)

PROŠIRENA SJEDNICA RADNIČKOG SAVJETA ZTP KNIN

U prisustvu predstavnika Zajednice ZP Zagreba i predstavnika općina na kojim djeluje ZTP Knin, u općinskoj vijećnici u Kninu održana je proširena sjednica radničkog savjeta ove organizacije.

Raspravljalo se o novim privrednim mjerama na željeznici i o sigurnosti u željezničkom saobraćaju.

ZBOROVI BIRAČA RASPRAVLJALI O STATUTU OPĆINE

Na čitavom području kninske općine održani su zborovi birača na kojima je razmatran prednacrt općinskog statuta. U Kninu, kao i na ostalim zborovima birača, statut općine Knin je usvojen, uz izvjesne dopune i prijedloge, o čemu će komisija za izradu statuta, pri formuliranju konačnog teksta, svakako voditi računa.

PRVE TV-ANTENE NA DRNIŠKIM KROVOVIMA

Gradnjom releja na Labištići rijetki vlasnici televizora u Drnišu mogli su za Novu godinu prvi put na ekranima svojih aparata pratiti i jugoslavenski program. Već u prvim danima ove godine, na drniškim krovovima pojavilo se pet televizijskih antena, a u prodavaonici elektromaterijala trgovinskog poduzeća »5. novembar« predbilježilo se 30 kupaca televizora. Drnišani, za sada, najrađe gledaju TV dnevnik i prijenos X festivala zabavnih melodija — »Zagreb 64«.

POZAR NA DINARI

Na dijelu Dinare izbio je šumski požar. Pozvani su bili vatrogasci iz Knina koji su spriječili da se vatra ne proširi na veći broj borovih stabala.

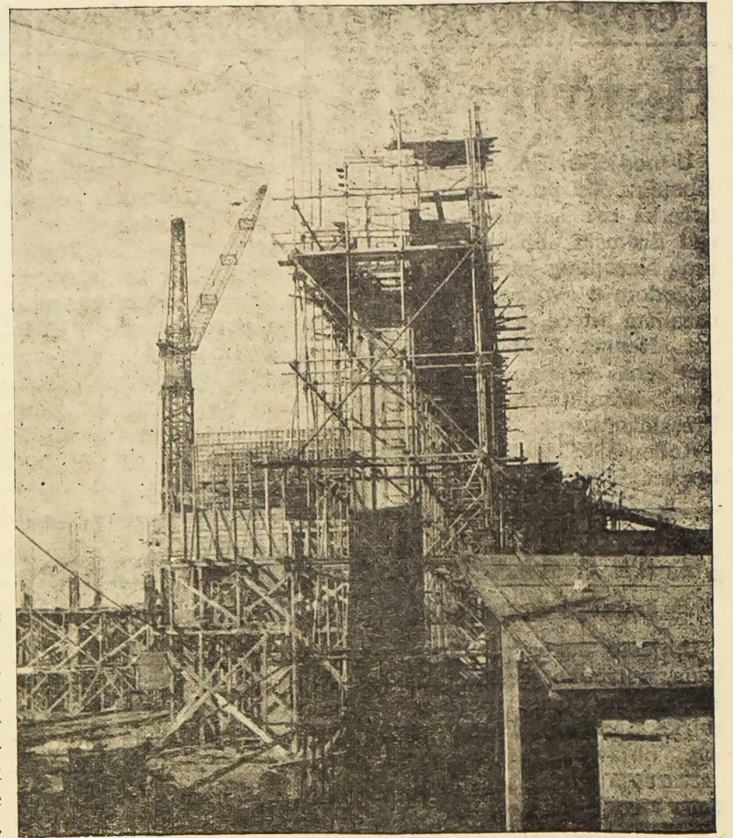
KOMASACIJA POVRŠINA NA KOSOVU POLJU

Na melioriranim površinama Kosova polja koje će se početi koristiti tokom ove godine, radi intenzivnog uzgoja kultura prema gospodarskoj osnovi, korišćenja mehanizacije i primjene potrebnih agrotehničkih mjera, potrebno je grupirati sadašnje previše usitnjene parcele u svojini velikog broja vlasnika. To će se postići komasacijom zemljišta. Pripreme su u toku. Osnovana je komisija, a tehničke radove izvest će specijalizirana organizacija za izmjeru zemljišta.

MEDICINSKI CENTAR IZRADIO PREDNACRT STATUTA SVOJE ORGANIZACIJE

Od radnih organizacija na području kninske općine Medicinski centar u Kninu prvi je dovršio posao na izradi prednacrt statuta.

Tekst statuta koji je umnožen uskoro će biti iznjet na javnu diskusiju članovima ustanove.

Iz tvornice elektroda i terolegura

Pažnja prema bolesnom drugu

On nije bio jedini kojeg su u bolnici posjetili drugovi iz poduzeća. Svaki ovakav susret je dirljiv.

M. I. je čuvar u roduzeću za ceste »Sibenik«. Izgleda iscrpljen i oronuo. Prošlo ljeto radio je na zidarskim poslovima kod podizanja montazne barake u Martinskoj, gdje su sada smještene posade trajekata, koje prevoze automobile na drugu obalu. Svakoga dana putovao je na posao iz susjednog sela. I jednoga jutra Ivan nije došao na posao. Saznalo se da je u bolnici, teško bolestan.

Poslije nekoliko dana, dvije drugarice iz poduzeća raspitivale su se u internom odjeljenju šibenske bolnice za sobu M. Ivana. Ušle su, a traženi bolesnik nije ih ni zapazio. Nije ni pomišljao da bi ga mogao posjetiti netko, osim obitelji. Nije ih u stvari ni prepoznao.

Započeo je razgovor koji nije bio nimalo konvencionalan, jer je iz Ivana izbijela neposrednost i uzbuđenost koju nije mogao prekriti. Čudno je kako jedan običan posjet može ganuti. Njegovo bolesno, naborano lice smijalo se.

U bolnici je ostao još nekoliko vrijeme. Po izlasku uputio se u upravu poduzeća. Posjete u bolnici rado se prisjećao i o tome je započeo razgovor:

— Bilo mi je mnogo drago što ste došli, ne toliko zbog onog lijepog poklona, već zbog pažnje. Kako su tek ostali bolesnici gledali na ovaj vaš lijepi gest. Hvala vam, mnogo hvala.

Ivan je zatim govorio o svom lošem zdravstvenom stanju. Komisija ga upućuje na duže bolovanje, a zatim će vjerovatno uslijediti put u mirovinu.

U svom selu Ivan je mnogo puta pričavao, kako su k njemu došle u bolnicu dvije drugarice iz uprave poduzeća i donijele mu veliki poklon. A kada pođe u penziju na njegovoj ruci stajao je prvi u životu sat s ugraviranom firmom poduzeća. Pogledavati će na njega gordo, a u mislima će obnavljati mnoge susrete.

Eto, kako ponekad i male stvari mogu ganuti.

Opservator

KENIJA - ZEMLJA NA EKVATORU

Kenija je nedavno postala samostalna država Afrike.

Kenija je siromašna zemlja, nema ruda, petroleja, ni drugih izvanrednih izvora bogatstva. Zato je ova zemlja, sa površinom od 582.000 kvadratnih kilometara, živjela dosad uglavnom od svog ekstenzivnog, i vrlo nerentabilnog stočarstva, i od zemljoradnje na obradivoj zemlji u svom srednjem dijelu.

Iako Keniju siječe Ekvator po samoj sredini, to nije zemlja kakvu zamišljamo kad čujemo izraz »ekvatorijalna Afrika«. Tu nema gustih vlažnih prašuma. Vlažan pojas se nalazi uz obalu Indijskog oceana, sa velikom lukom Mombasom kao glavnim gradom. Ostali dijelovi države, na sjeveru, jugu i zapadu, su suhe ravnice sa tvrdim, neplođnim tlom, a čija se visina uglavnom kreće između 1.000 metara nadmorske visine. Plodna je samo takozvana »bijela visoravan«, koja obuhvaća oko 40.000 kvadratnih kilometara, i koja je sva po kreveta farmama bijelih doseljnika. Ovi su svojevremeno — početkom ovoga vijeka — istisnuli iz toga kraja domaće stanovništvo, većinom iz plemena Kikuju, i zavladao cijelim krajem jedino obradivim.

Riječ visoravan nije najpogodniji naziv za ovaj predio. Jer, iako je na visini od 2.000 — 3.000 metara, ne bi se moglo reći da je ravan. Na jednoj ivici toga platoa se nalazi vulkan Mont Kenija, visok 5.199 metara, najviši vrh Kenije, a po kome je zemlja i dobila svoje ime. A to im na jednom Bantu jeziku znači »noje«. Crne stijene išarane mrljama snijega na toj planini podsjećaju na crno i bijelo perje noja koji živi u tom kraju. Dalje, cijelom dužinom visoravni proteže se Veliki istočnoafrički prelom koji je nastao u davna geološka doba

i koji počinje od Mrtvog mora u Jordanu, prolazi Crvenim morem a zatim spaja velika afrička jezera: Tanu, Rudolf, Viktoriju, Tanganjiku i Njasu.

Veliki prelom se najbolje vidi s jednog mjesta na 60 kilometara sjeverno od Najrobija. Asfaltni put prolazi samom ivicom preloma, koji je tu vertikalno odsječen. Dolje, na dubini od 500 metara, vide se zasadeni manji i veći kompleksi u svjetlijim i tamnijim smaragdnom bojama. Tu i tamo po neki vulkanski krater, razbija monotoniju.

Dva kišna doba, prvi od marta do maja a drugi u oktobru i novembru, čine ovaj kraj svježim i plodnim. Zbog toga nije ni čudo što je ovaj predio privukao pažnju evropljana, u prvom redu Engleza, gdje su se doseljavali i nastanili.

Kenija je siromašna rijeka, i ukoliko ih ima, siromaš-

ne su vodom. Jedino je rijeka Tana plovna izvjesnom svojom dužinom. Drugačije stoji sa jezerima. Jezero Viktorija, koji je prije ravno sto godina otkrio britanski istraživač Burton, koji Keniju dijeli s Ugandom, pruža jednu od najimpresivnijih panorama u Africi. Blizu njega se nalazi jezeru Rudolf, koje ovu zemlju dijeli s Etiopijom. U južnom dijelu Kenije nalaze se tri jezera sa mlakom vodom i velikom količinom sode.

Sto se tiče ekonomije Kenije, tu svakako na prvom mjestu dolaze zemljoradnički proizvodi, i sva proizvodnja, koja u ekonomiji zemlje i u vanjskoj trgovini ima nekog značaja, monopol je evropskog kapitala. Slično je i u skop kapitala. Slično je i u odnosu na uvoz. Tek na posljednje dvije godine i afrikanici osnivaju svoju farme i malo po malo preuzimaju u-

logu proizvođača industrijskih biljaka.

Kenija je u 1960. godini izvezla robe u vrijednosti od 50 milijuna funti, dok je uvezla u vrijednosti od 70 milijuna. U izvozu kara iznosi 29%. Ona se proizvodi u centralnom dijelu zemlje, i smatra se visokokvalitetna, 13% sačinjava izvoz sisala. To je biljka sa sabljastim listovima dugim do jednog metra, iz kojih se izvlači vlakno za užad. Najviše se gaji u blizini mora na ogromnim kompleksima. Čaj daje ekonomiji Kenije 12,5% izvozne vrijednosti. To je specijalitet provincije Njanza, i također je u rukama evropskih kompanija i privatnih farmara. 8,5% izvozne vrijednosti otpada na piretrum. To je mali žučkasti cvijet iz kojeg se izrađuje otrov protiv insekata. Tek iza toga dolazi na izvoznoj »ranglisti«, koža, koja učestvuje sa 5%.

Od uvoznih artikala na pr-

vom su mjestu: tekstili, zatim motorna vozila i proizvodi nafte. Od izvoza po 24% apsorbira Velika Britanija i Zapadna Njemačka, a 8% SAD. U uvozu učestvuje Velika Britanija sa 37%, Iran sa 8%, a Zapadna Njemačka sa 6%, a Japan i Južnoafrička Unija sa po 5%.

Kao što se vidi, zemljoradnički proizvodi su od primarnog značaja za ekonomiju Kenije. Ali, što se unutrašnje ekonomije tiče, ni stočarstvo nije od male vrijednosti. Šest milijuna grla goveda i 7 milijuna koza i ovaca nalazi se uglavnom u rukama afričkog stanovništva, koje se prehranjuje njihovim proizvodima. Ali prehrana je za stočarske narode Kenije manje važna funkcija stoke. Ona u prvom redu treba svojim brojem, da poveća ugled svoga vlasnika.

Tibor Sekelj

Gostovanje splitskog Narodnog kazališta Henrik VIII i njegovih šest žena

U nedjelju, 26. siječnja, u Sibeniku će po peti put od početka ove sezone — gostovati dramski ansambl splitskog Narodnog kazališta. Tom prigodom u dvorani Narodnog kazališta bit će prikazana drama »Henrik VIII i njegovih šest žena« suvremenog njemačkog dramatičara Hermanna Gressieckera.

Rođen 1903. godine, Gressieker već od svoje najranije mla-

životu, pa je tridesetih godina bio asistent glasovitog režisera Maxa Reinhardta. Kao književnik i dramatičar javlja se tek nakon drugog svjetskog rata. Njegovo prvo scensko djelo nastaje 1947. godine. To je tragikomedijska »Duga« na temu Odisejeva povratka u rodni kraj. Iza ovog komada slijedi drama o Seneki i Neronu pod naslovom »Zlatne godine«, a najveći uspjeh postiže tragikomedijskom o Henriku VIII i njegovim ženama, koje djelo je 1957. godine imalo praeizvedbu u Berlinu i za koje je Gressieker 1958. dobio jedno od najvećih književnih priznanja Njemačke — »Nagradu Gerharta Hauptmanna«. Taj komad je zatim prikazan na mnogim evropskim pozornicama, a 1959. godine je postigao veliki uspjeh na premijeri u New Yorku.

Henrik VIII (1491—1547), poznati engleski kralj iz dinastije Tudor, samodopadljiv i brutalan, željan moći i slave, tipičan renesansni vladar, prikazan je u Gressiekerovu djelu kao lik novovjekog čovjeka, a erotička i moralna tragikomedijska njegova života vrši se iz aspekta današnjice. To je originalan, vrlo sažeto i dobro napisan komad, u kome se na veoma zanimljiv način postavljaju neka uvjerljiva pitanja i daju neočekivani odgovori. Gressieker ocrtava Henrika VIII kao čovjeka svjesnog svoje nehotične uloge pokretača novog humanističko-racionalnog doba u Zapadnoj Evropi, kojom ujedno prekida srednjovjekovnu isključivu dominaciju katoličke crkve.

Gressiekerovu dramu, koja se igra u prijevodu dra Aleksandra Aranickog, režirao je u splitskom teatru Tito Strozi. On će ujedno interpretirati i ulogu Henrika VIII. Iz historije dobro poznate Henrikove žene igrat će Asja Kisić (Katarina Aragonska), Darinka Vukić-Vrca (Anne Boleyn), Božena Kolničar (Jane Seymour), Ana Regio (Anna de Cleve), Greta Merle (Katrjn Howard) i Vera Misita (Kate Parr). Dekor je izrađen prema nacrtima Ante Puhalovića, a kostimi po skicama Ljubice Wagner, gosta iz Zagreba.

„Lirske varijacije“

Izdaje Pododbora Matice hrvatske Šibenik

Umjesto nekog posebnog uvoda, potrebno je konstatirati strukturu korist pojave te zbirke pjesama. Pored ostalog, objavljivanje pjesničkih ostvarenja trojice naših sugradana živa je potvrda da Sibenik, istina na svoj način i u granicama svojih mogućnosti, gaji književnu tradiciju. Upravo zbog toga pohvalu zaslužuje šibenski Pododbor Matice hrvatske. Jer, zahvaljujući dobrim dijelom agilnosti te kulturne institucije, oživjela je pjesnička riječ stare zidine ovoga grada, a time ujedno osnažena nada i uvjerenje da se ubuduće mogu očekivati slične zbirke i u njima, općenito govoreći, još zrelija i reprezentativnija ostvarenja.

Nije na odmet kazati nekoliko riječi o onim najuspješnijim pjesmama i stihovima, jer toga, u ovoj zbirci, ipak ima.

Stavimo li Slobodana Grubača na prvo mjesto po kvaliteti objavljenih pjesama, dat ćemo bar neko priznanje jednom talentiranom mladom pjesniku, koji je svoju literarnu riječ afirmirao svojom suradnjom većem broju jugoslavenskih književnih časopisa. Iako, sasvim razumljivo, Grubačeve pjesme, ovdje objavljene, nisu ujednačene

svojom kompozicionom strukturom ni dometom realizacije, nepobitno je da se on već danas, po mišljenju većeg broja literarnih kritičara, može uvrstiti u red darovitih mladih hrvatskih pjesnika. Koliko će Grubač to priznati i ubuduće opravdati stvar je njegovog ličnog usavršavanja.

Pjesme Ive Vidovića doimlju se poput mozaika raspršenih snimaka pejzaža i svojom jednostavnošću mogu privući čitaoca. Reklo bi se da u nekim, istina manjem broju pjesama ništa ne nedostaje, sve čini cjelovitost, pa da nas opet to osjećanje prevari izvjesnom nedoradenošću. Gotovo ista konstatacija, samo u jačem intenzitetu, mogla bi se »prkloniti« i uz pjesme Olgiće Marić. Sentimentalna pomalo, ona svoje stihove odijeva ženstvenošću, upotrebljavajući pri tom pomagala koja ponekad i štete. Međutim, talenat kod mladog pjesnika nije uvijek dovoljan za afirmativan nastup pred javnošću, pa je stoga svoj trojici mladih pjesnika, nekome više nekome manje, potrebno uzdižanje, ta to se može ponajbolje postići, uz ostalo, marljivim proučavanjem suvremenih pjesnika (— r —)

Vitomir Gradiška

NOB 1944.

3

— Koristeći dvomjesečno odsustvo naših jačih operativnih snaga u Sjev. Dalmaciji, neprijatelj je na tom području, a osobito u Ravnim kotarima, formirao niz manjih ustaško-četničkih uporišta. U vezi likvidacije tih uporišta spustila se po prvi put u Ravne kotare cijela VI brigada XIX divizije.

— VII brigada je u zasjedi na odbrani Pločanskog klanca, a sa svoja dva bataljona je osiguravala prebačaj ranjenika iz Sjev. Dalmacije za partizanske bolnice u oslobođenom dijelu Like.

14. siječnja:

U noći od 13/14. siječnja dva bataljona V brigade poduzimlju napad na ustaško uporište Lisičić. Istodobno su se bataljoni osigurali prema Benkovcu. Treći bataljon, koji je imao kao glavni zadatak upasti u selo, samo je djelomično uspio, jer su jedan dio sela ustaše uspjeli i dalje zadržati. Drugi dio sela je bio zapaljen, pošto su naši prethodno evakuirali zaplijenjenu hranu i stoku. U međuvremenu, dok se vodila borba za Lisičić, 1. bataljon je uspješno odbio intervenciju neprijatelja iz Benkovca zaplijenivši 3 puške, 280 metaka i 6 bombi. Naši su u ovoj akciji imali svega 3 ranjena borca.

— VI brigada je bez svog 4. bataljona krenula pravcem Popović-Debelo brdo-Radmanovići-Kukulji. Na tom putu njezin 1. i 2. bataljon napali su četnike u selu Kašiću (Mandiće i Pezdere), koji su dali odlučan otpor. Za vrijeme te borbe 2. bataljon je davao osiguranje prema Smilčiću.

15. siječnja:

Pošto je pomorski kanal do Kornata i Vida bio od životne važnosti za jedinice XIX divizije u Sjev. Dalmaciji to je za sigurnije njegovo funkcioniranje uspostavljena dnevna radio-veza između Štabova III POS-a i XIX divizije. Ta je stalna veza omogućavala lakše međusobno sporazumijevanje pomenutih štabova i otklanjala na vrijeme svaku iznenadnu opasnost na tom kanalu.

— Izvještaj Štaba Grupe odreda Srednje Dalmacije od 15. siječnja sadrži sljedeće podatke:

Šibensko-trogirski odred u ovom razdoblju (1—15. I 1944) pored osiguranja kanala i veze na moru izvršio je 4 napada na neprijateljsku vojsku, 2 napada na neprijateljske brodove i odbio 6 neprijateljskih napada pri pokušaju prodora u naša sela...

U tim borbama odred je ubio 44 neprijateljska vojnika, ranio 22, a zarobio 13, među kojima i jednog kapetana broda koji je otpremljen na Vis. Zaplijenio je 12 pušaka, 2 teška mitraljeza »Breda«, 9600 metaka, 1 strojnicu i 2 pištolja. Potopio je 1 motorni čamac i 1 motorni jedrenjak.

U međuvremenu je odred imao 2 mrtva i 5 ranjenih.

16. siječnja:

1. i 3. bataljon V brigade ponovili su napad na ustaško uporište selo Lisičić. Borba je počela u 22 sata navečer, a završila je u 6 sati ujutro 17. siječnja. Naši su bataljoni ponovo doživjeli neuspjeh, pa su se u toku sljedećeg jutra povukli u Kolarnu. Međutim, jedna četa 3. bataljona odbila je intervenciju Nijemaca iz Benkovca u pravcu Lisičića. Borba je bila veoma žestoka u kojoj su naši imali mnogo ranjenih. Neprijateljski gubici su iznosili 16 mrtvih i 10 ranjenih. Upadom u jedan dio sela naši su izvršili konfiskaciju hrane i stoke.

— Napadnutim četnicima u Kašiću od strane 1. i 2. bataljona VI brigade, stiglo je pojačanje od 100 četnika pod komandom Petra Kličevića iz Smilčića. Ovo pojačanje se sukobilo s mitraljeskom četom 1. bataljona i omogućilo daljnji otpor četnika u Kašiću. Međutim Štab VI brigade ubacuje u borbu protiv četnika u Kašiću i svoj 3. bataljon, i svi četnici bježe u Smil-

čić. Treći bataljon tada ostaje u Kašiću i vrši pretres sela. Štab brigade se smjestio zajedno s 2. bataljonom u Islam Grčki, a 1. bataljon u Islam Latinski.

— VII brigada i dalje je na prostoru sjeverno od komunikacije Medak - Gračac - Malovan. Njezin 2. bataljon je u zasjedi kod željezničke stanice Raduč-Lipci sačekao oko 10 sati kolonu od 40 neprijateljskih vozila. U borbi, koja je bila jako oštra, ubijeno je 12 neprijateljskih vojnika, a veći broj ih je ranjeno. Uništena su 2 kamiona. Naši su imali 1 mrtvog, 3 ranjena i 6 nestalih.

— Kninski odred i 4. bataljon VI brigade prebacili su se na sektor Zrmanja - Otrčić i Malovan - Turovac radi napada na neprijateljske kolone.

— Naredbom Štaba grupe odreda Sjev. Dalmacije od 16/I formirana je Prominska partizanska četa. Za komandira je bio postavljen Kulušić Šime, politički radnik iz Promine, a za njegovog zamjenika seljak Vice iz rasformiranog Otočkog odreda.

17. siječnja:

V brigada iz Radašinovaca prebacila se u Kolarnu. Njezin 1. i 3. bataljon po treći put je poduzeo napad na ustaše u Lisičiću, koji su naše spremno dočekali. Prva i Treća četa 3. bataljona napadale su jako utvrđene ustaške kuće i palile ih, jer se branioi nisu htjeli predati. Neprijatelj je opet intervenirao iz Benkovca. Borba je trajala do 5 sati idućeg dana, kada je izvršeno povlačenje u Kolarnu. Neprijatelj je imao 9 mrtvih. Naših je bilo 7 ranjenih.

— Četnici iz Smilčića poduzeli su napad na 3. bataljon VI brigade koji se nalazio u Kašiću. Bataljon se po naredjenju povukao u zaselak Kožulj. Zatim je bataljon ojačan s ostalim snagama brigade poduzeo protunapad i gonio četnike do Smilčića. VI brigada ostaje na zauzetim položajima do 21. siječnja.

18. siječnja:

V brigada poslije neuspjeha u Lisičiću povlači se u Stankovce, gdje se vrši popuna u naoružanju prispjelom kanalom preko mora. Bataljoni smješteni po okolnim mjestima drže položaje.

— VII brigada je na položaju za odbranu Pločanskog klanca. U Lovinac je stiglo 500 ustaša u namjeri da prodru na oslobođeni teritorij Like.

— U toku noći prebačen je sa kopna na otoke u Kornatima pod pratnjom M/B »Kornat« jači kontigent ranjenika koji su određeni za Vis. U isto vrijeme je sa Visa doplovio u Kornate konvoj od pet brodova koji su prevezli preostali dio trupa I prekomorske brigade. Ove je brodove osiguravao M/B »Miran«, koji je u toku noći s njima produžio do Pakoštana gdje su trupe iskrcane.

19. siječnja:

U Stankovce je stigao veći kontigent trupa I prekomorske brigade. Ova brigada privremeno je pod komandom Štaba XIX divizije i ostaje da izvršava zadatke na primorskom sektoru.

V brigada u međuvremenu vrši koncentraciju svojih bataljona u Stankovcima, gdje je povučen i njezin 2. bataljon s obale, a mjesto njega položaje na obali preuzeo je jedan bataljon I prekomorske.

— Oko 12 sati ustaše su pokušale prodor kroz Pločanski klanac koji su branile snage VII brigade. Prodor nije uspio, pa su se ustaše povukle uz gubitak od 20 mrtvih i većeg broja ranjenih. Naši su imali 4 ranjena borca.

20. siječnja:

Izvršena je primopredaja položaja između bataljona V brigade i I prekomorske na sektoru Stankovaca. V brigada se priprema za pokret u unutrašnjost.

(Nastavit će se)

Živjeti svoj život

(UMJESTO OSVRTA)

Film je bio na programu za 13. I, bez da je u reklamnim ormarićima bila traka s natpisom »Još samo danas.« Odlučio sam da ga gledam sutradan. Sutradan je već bila reklama za drugi film. U Kino poduzeću su mi rekli da su ga skinuli s programa već nakon prvog dana zbog reakcije i negodovanja publike, koji su bili takvih razmjera da je čak bila potrebna i intervencija milicije. O tom filmu sam dosta čitao i to uglavnom najpohvalnije i koliko god nije nikakva novost da baš remek djela nailaze na loš prijem publike, ipak se ne mogu složiti s tim da je rješenje u brzom skidanju s repertoara i tako sprečavanje da film vide i oni koji bi ga željeli vidjeti. A mnogi građani su ipak zbog toga negodovali, što je dokaz da nismo baš sasvim otupjeli za prave vrijednosti.

Neće biti suvišno da citiramo kritičara NIN-a, u čiji dobar ukus i kriterij nemamo razloga da sumnjamo, a koji o ovom filmu kaže, između ostalog, sljedeće: »... francusko remek-djelo, film Jean-Luc Godarda. Deluje kao super-moderni roman: toliko poteksta i preteksta ne u ljudskom govoru, ne u samom dijalogu, u rečima, već u onom čistom, najčistijem mogućem filmskom, godarovskom jeziku, skoro da nije moguće naći u bilo kom drugom filmu novije svjetske produkcije! Neodoljivo,

nonšalantno, superiorno, briljantno, inteligentno priča Godard svoju crnu priču o Nani... Uložite li celog sebe u ovaj film, videćete pred kakvim dubinama stojite i iz kakvih ponora ljudske duše Godard izvlači priču o Nani. Velika uloga Ane Karine. Jedan od najboljih filmova posljednjih godina! Izvršno!»

General

Američki film. Režija: Buster Keaton

Još jedan prilog retrospektivi zlatnog doba američke komedije, koja je kraljevala neposredno pred početak tonfilma. Uz Macka Sennetta i nenadmašenog Charlija Chaplina, najveće zvijezde tog razdoblja tzv. američke škole komičnog filma bili su Harold Lloyd, Buster Keaton i Harry Langdon. Svaki od njih je komičnost postizavao originalnim sredstvima. Najjača karta Bustersa Keatona je njegova fizionomija zaleđena u stanju ozbiljnosti i melankolije, koja se ne miruje niti u najzubbudljivijim situacijama, po čemu je i nazvan »čovjek koji se nikad ne smije«. On nema mnogo sreće, redovito upada iz nevolje u nevolju, ali sve podnosi stoički, ne pokazujući nikakve znakove uzrujanosti i uzbuđenja. Baš na kontrastu između najčudovišnijih situacija i bezbrižnijeg izgleda postizava najveći komični efekat. To ipak ne isključuje neku tugaljivu ljudskost njegovog lika, na kojem su vidljive crte izvje-

Film

sne bolne rezignacije. »General« je jedan od njegovih najpoznatijih filmova i čijenica da je u stanju da osvoji i današnju publiku najbolje govori o trajnoj vrijednosti ostvarenja ovog vi-teza tužnog lika američke komedije.

Oluja nad Meksikom

Meksički film. Režija: Roberto Gavdon

Meksička revolucija je filmski već prilično iscrpno obradena, tako da su nam njezini glavni protagonisti (Villa, Juarez, Zapata, Ma-deare i dr.) baš zahvaljujući filmu dobro poznati. Revolucija je tema i ovog filma, samo što je u nju utkana i jedna ljubav, čija tragična sudbina je odraz kompleksnosti revolucionarnih zbivanja. Pretjerano inzistiranje na izvjesnim sentimentalnim momentima u vezi s tom ljubavlju, koji nisu uvijek ni dovoljno logični ni opravdani, slabi vrijednost onog dijela koji se bavi isključivo revolucijom i koji je sam po sebi mogao biti na visini momentalne epo-peje koju prikazuje. Maria Felix i Pedro Armendaris, koji je nedavno zbog neizlječive bolesti sam sebi dokrajčio život, svojom izražajnom glumom bili su na visini svog renomea, a, kao i obično, bile su uočljive kvalitete fotografije slavnog Gabriela Figueroa.

— b —

gradske vijesti

Srijedom u 7

JAVNA TRIBINA RADNIČKOG SVEUČILISTA

Srijeda, 22. I RAZVOJ ALUMINIJSKE INDUSTRIJE ŠIBENSKOG BAZENA.
Predavač: inž. Miroslav Jankovljević.

Dvorana Društvenog doma — (DIT). Početak u 19 sati.

PREDAVANJE inž. ZVONE JURISIĆA NA JAVNOJ TRIBINI ODRŽAT će SE 5. VELJAČE

Predavanje, koje je predsjednik Općinske skupštine inž. Zvone Jurišić trebao 29. siječnja održati na Javnoj tribini »Srijedom u sedam«, zbog zasjedanja Sabora SRH je odgođeno, te će biti održano u srijedu 5. veljače.

Naslov predavanja inž. Zvone Jurišića je »Društveni plan Šibenika za 1964. godinu s osvrtnom na sedmogodišnji plan«, a održat će se u dvorani Društvenog doma.

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: — premijera talijanskog filma — SLASTI SUBOTNJE VEČERI (do 26. I) Premijera sovjetskog filma — PLAMENE GODINE — (27—29. I).

»20. APRILA«: — premijera francuskog filma — LJUBAVNI PAR — (do 23. I). Premijera španjolskog filma — KRVAVI KAPETAN — (24—28. I).

DEZURNE LJEKARNE

Do 24. I — I narodna — Ulica Božidara Petranovića.

Od 25—31. I — II narodna — Ulica bratstva i jedinstva.

MTIČNI URED

ROĐENI

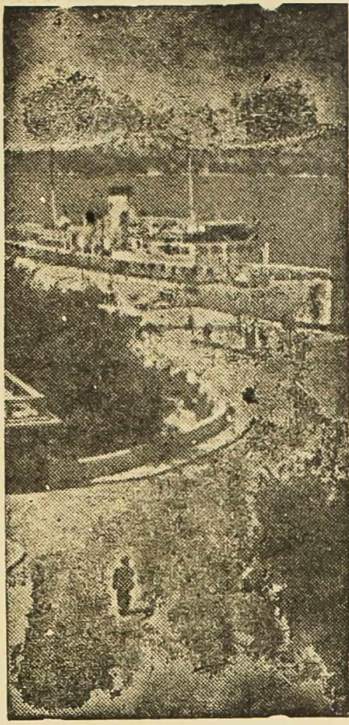
Ivica, Martina i Ane Bilić; Đino, Slavka i Marijane Talevski; Aleksandra, Ivana i Živke Antunac; Renata, Srbobrana i Ruže Kalik; Vanja, Vinke i Tone Friganović; Boris, Marinka i Jelene Šišara; Nebojša, Miljević Mladena i Nikolajević Viktorija; Boris, Milovana i Sime Radović; Vedrana, Kostadina i Jagode Skočić; Vedrana, Mladena i Anke Mikulandra; Ljiljana, Marinka i Anke Dodig; Nataša, Mijata Frane i Svetina Marije; Zdenka, Petra i Marije Žitko; Helena, Borisa i Haidele Jugović; Davor, Rasima i Anke Korjenić; Emil, Božikov Miloša i Kardum Biserke; Stipe, Mije i Dragice Pender; Marijana, Gojka i Sonje Janković; Doro-tea, Roka i Roze Šarić; Zlata, Nikodijević Radoslava i Bosna Dragice i Stipe, Mate i Anđelke Dadić.

VJENČANI

Grubišić Drago, bravar — Skugor Slavka, domaćica; Krnić Živko, trg. poslovođa — Tadić Zora, službenik; Jurković Periša Miljenko, radiomehaničar — Kuvačić Lucijana, službenik; Lauri Romano, finomehaničar — Jocković Nađeža, viša med. sestra i Bura Niko, radnik — Nestić Marija, krojačica.

UMRLI

Rudan Frane Blažev, (15 mjeseci) i Malenica Boja, (60 godina).

mala kronika

UZ DOBROVOLJNE RADOVE stanovništva i zahvaljujući pomoći šibenske općine cesta između Vrpolja i Danila Kraljica osposobljena je za normalan saobraćaj vozila. Tako će i Danilo Kraljica biti povezano sa Šibenikom redovnom autobusnom prugom. Na ovoj relaciji dnevno će se prevoziti više od stotinu radnika zaposlenih u šibenskoj industriji.

ORGANIZACIJA SAVEZA FERIJALACA šibenske općine nije zabilježila u prošloj godini očekivane rezultate najvećim dijelom zbog nedostataka financijskih sredstava i neaktivnosti nekih od 16 društava koliko ih broji ova organizacija mladih. Ferijalno prihvatilište na Šubićevcu primilo je lanjske godine više stotina članova iz raznih krajeva zemlje. Na godišnjoj skupštini, koja je održana u Šibeniku, rečeno je da će se u ovoj godini iz republičkih sredstava nastaviti radovi na izgradnji četvrtog objekta u sastavu prihvatilišta. Nakon diskusije i prihvaćanja novog plana za 1964. godinu, izabran je novi upravni odbor na čelu sa Bogoljubom Milićem.

PRIGRADSKI I MEĐUGRADSKI AUTOBUSNI saobraćaj bit će pojačan uvođenjem u promet pet novih autobusa koji imaju uskoro stići Autotransportnom poduzeću. Dva će se koristiti za lokalni, a tri za međugradski saobraćaj. Uvest će se stalne linije do Rogoznice i Skradina, čim se završe radovi na asfaltiranju ovih dionica.

PRVOG VELJAČE OVE GODINE započet će akcija cijepljenja djece protiv zaraznih oboljenja. Prema dobivenim informacijama cijepljenje protiv difterije, tetanusa i hripavca podvrići će se sva djeca rođena od 1959. do 1962. ukoliko nisu bila cijepljena. Cijepljenje će se vršiti i protiv velikih boginja, dječje paralize i tuberkuloze.

HLADNOCA UZ NISKE TEMPERATURE i dalje vlada nad šibenskim područjem. Jutarnje temperature kretale su se od minus dva do minus pet. Iako je dva dana uzastopce nad ovim područjem puhalo bura olujne jačine, do teškoća u saobraćaju nije došlo. Zbog hladnog jutra i »bonace« na moru u uvali Sićenica došlo je do smrzavanja morske površine, a u ponedjeljak 20. o. m. bila je zamrznuta gotovo cijela morska površina u Prokljanskom jezeru i to od Rasline do Bilica. Ledena kora

Životni standard u svjetlu brojki

Koliko su Šibenčani zaradili i trošili u prošloj godini?

Cesto, gotovo uvijek smo skloni da životni standard promatramo isključivo kroz sumu u isplatnoj vrećici i kompariramo je sa troškovima života. Pri sastavljanju mjesečnog obiteljskog budžeta ukalkuliramo: troškove prehrane, ogrjev, vodu, struju, stanarinu, kupnju tekstila, obuće i ostalog — i izlazi nam da smo »velikih« zahtjeva. Onda najčešće revidiramo taj provizorni troškovnik, naštimavamo ga da izidemo do primitka iduće novčane vrećice. Da li su to dovoljni elementi za mjerenje životnog standarda ili taj termin valja shvatiti šire, pa obuhvatiti kulturni i prosvjetni nivo stanovništva, položaj radnog čovjeka u društvu, socijalnu i zdravstvenu zaštitu, komunalno uslužne djelatnosti itd. Doduše, za ove nabrojene kategorije teško je iznaći barem i približno tačne elemente — jednostavno zato što nisu materijalne prirode — pa nam stoga, naravno, preostaje da materijalne uslove života i rada uzimamo kao najvjerodostojnije indikatore rasta ili pada životnog standarda.

Kako je na osnovu tih elemenata tj. realnih zarada i troškova života stajala prosječna četveročlana šibenska obitelj prošle godine? Da li je njen standard porastao ili se smanjio?

Da nas se krivo ne shvati, ne mislimo da damo apsolutno tačne podatke, jer to iz niza opravdanih razloga nije ni moguće. »Snimit« ćemo po jednu prosječnu radničku i službeničku četveročlanu obitelj, jer su takve obitelji najčešće, u kojima je jedan član zaposlen, dvoje djece polaze škole i primaju dječji dodatak, a jedan se član nalazi kod kuće bez aktivnog privredivanja.

Došli smo tako do podataka da je prosječna zarada šibenskog kvalificiranog radnika porasla u prošloj godini u odnosu na 1962. za oko 11,6% i iznosila je 25.326 dinara. Dodali se tome 6.700 dinara na ime dječjeg dodatka izlazi da je prosječna šibenska radnička obitelj prošle godine raspolagala sa oko 32.026 dinara mjesečnih prihoda.

Službenička također, četveročlana obitelj stoji nešto bolje. Naime, prosječna zarada službenika iznosila je u prošloj godini 32.922 dinara, s 6.700 dinara dječjeg doplatka to čini 39.622 dinara.

A troškovi života? Oni su lani u prosjeku porasli kod radničke obitelji za oko 6%, a kod službeničke obitelji za oko 7,1%. Kako su, međutim, realne zarade radničke obitelji porasle za 11,6%, a službeničke za 8,3% proizlazi da je životni standard na osnovu tih osnovnih pokazatelja kod službeničke obitelji porastao za oko 1,1% a kod radničke za 5,2%. To bi drugim riječima značilo da je životni standard prosječno šibenske obitelji u prošloj godini bio veći za oko 3,1% nego u 1962. godini.

Pri razmatranju troškova

uz temperaturu od minus šest stepeni bila je debela oko pet centimetara, što se ne pamti već duže vrijeme.

NA SUBICEVCU SE NASTAVLJAJU radovi na izgradnji Pedagoške akademije, čija će prva etapa biti završena u jesen ove godine. Računa se da će iz republičkih sredstava biti utrošeno oko 180 milijuna dinara. Pored osam prostornih učionica, ovaj objekt raspolaže sa četiri kabineta i nuzprostorijama za potrebe upravnih kacerarija. Radove izvodi šibensko poduzeće »Izgradnja«.

RKUD »KOLO« NAMJERAVA OVE GODINE organizirati turneju po unutrašnjosti zemlje, pored koncerata koje će

izvesti u Šibeniku i okolnim mjestima, te u radnim kolektivima, kao što je to učinjeno dosad. Osamdeset članova mjesečnog zbora, pod stručnim ravnanjem Nikole Bašića, priprema desetak kompozicija domaćih autora. Vježbe se obavljaju pet puta tjedno, posebno za dionice muškog i ženskog zbora.

U MJESNIM UREDIMA Skradinu, Bribirskim Mostinama, Vodicama, Tijesnu, Primostenu, Vrpolju i Rogoznici obavlja se ispravak biračkih spiskova, kao što je to uobičajeno svake godine. Ispravak biračkih spiskova za ostala mjesta ove općine vrši se u Odjelu za opću upravu u zgradi Općinske skupštine do zaključno 15. veljače ove godine.

Rijedak jubilej prosvjetnog radnika

Na skromnoj svečanosti koja je održana u Skoli za učenike u privredi, nastavnički zbor i daci oprostili su se od svog dugogodišnjeg suradnika i profesora Krste Stošića, koji je pred odlazak u penziju pro-

slavio ujedno rijedak jubilej - 40-godišnjicu pedagoškog djelovanja. Veoma dirljivim riječima nekoliko nastavnika i đaka oprostilo se od svog kolege i profesora, a zatim se slavjenik toplim riječima zahvalio na pažnji koja mu je tom prilikom poklonjena. Na završnoj svečanosti nastavnici i učenici ove škole uručili su prof. Krstu Stošiću cvijeće i poklone.

Prof. Krste Stošić je najviše godina službovao na šibenskoj gimnaziji, a jedno vrijeme, progonjen od nenarodnog režima, ostao je bez službe. Između dva rata ponovo je aktiviran i na gimnaziji je radio do 1950. godine, a od tada do danas na Skoli za učenike u privredi. Zbog svog požrtvovnog rada bio je veoma cijenjen kod učenika i građana Šibenika. Kroz njegovu dugogodišnju djelatnost prošlo je više desetaka generacija đaka šibenske gimnazije i škole za učenike u privredi, u kojima je važio kao istaknuti pedagog i predavač.

ISPRAVAK

Nedavno je u vašem listu objavljena kratka informacija u kojoj stoji da je tvornica tekstila »Jadranka« u izvršenju plana za 1963. proizvela manje negoli u 1962. godini. Međutim, izvršenje plana u dužinskim metrima ne može se uzeti kao mjerilo, već kao realni prikaz uzima se broj udaraca i financijski rezultat, a oni su daleko povoljniji u 1963. negoli u 1962. godini. Doduše, plan izvršen u dužinskim metrima manji je, jer je u prošloj godini proizvedena pretežno gušća tkanina. Tako je, na primjer, u 1962. izvršeno udaraca 6 milijardi i 798 milijuna, a u 1963. godini 7 milijardi i 703 milijuna, dok je realizacija u 1962. iznosila 604 milijuna i 543 tisuće, u 1963. godini je porasla na 680 milijuna i 500 tisuća dinara. Prema tome fizički obim proizvodnje izvršen je sa 113,3 posto, a financijska realizacija sa 112,5 posto u odnosu na 1962. godinu.

Uprava
Tvornice »Jadranka«
Šibenik

ZAMJENA STANA

ZAMJENJUJEM jednosobni stan u zasebnoj kući u Zagrebu za veći ili sličan u Šibeniku. Upitati kod nadstojnika Gorišek Vlade, neboder br. 2 od 16 do 18 sati do nedjelje.

Među nama

PLANOVI I OSTVARENJA

Ovdje je, zapravo, riječ o našoj ishitrenosti, neopretnosti, približe govoreći — o jednom optimizmu koji ponekad nema realnu osnovu. Kada se prelistaju kompleti našeg lista i pođe tragom napisa koji govore o najavi onoga što će se uraditi, začudili bi se — kako se od svega toga malo uradilo. Opravdanje se obično nalazi u »objektivnim« teškoćama.

Uzmimo, na primjer, samo područje kulture. Zaustavimo se na napisima koji s najvećom dozom optimizma

najavljuju konačno uređenje, preseljenje, normaliziranje Posudbene biblioteke. Ponekad se, iz tih napisa, pravo izjava, činilo kao da je akutni problem našeg kulturnog života konačno, nakon osamnaest godina, skinut s dnevnog reda. Ali od toga ništa. Ta biblioteka i danas, životari u jednom da — upravo tako — skladištu.

To bi bio jedan, možda najizrazitiji primjer kako se više puta planovi ne realiziraju, kako ostaju i dalje planovi, nakon ne jedne nego i tri godine.

Dalje. Dobro nam je poznata jedna kulturna institucija koja, uvelike, prije početka rada, najavljuje što će sve u jednoj godini dati, pružiti gradu. Međutim, ako se pogledaju te izjave, najave optimističke erupcije — nazovimo ih kako bilo — onda će se vidjeti da se ni pedeset posto najavljenog nije uradilo. Naravno, davaoce izjava za to ništa ne boli glava, pronalaze i oni neke »objektivne« teškoće, kojih donekle ima. Ali samo donekle.

Godišnja skupština NK „Šibenik“

Radikalnije rješavati pitanja

Za predsjednika izabran inž. Milan Lalić, sekretar Općinske skupštine Šibenik

Više od 200 ljubitelja nogometnog sporta prisustvovalo je godišnjoj skupštini NK „Šibenik“, koja je održana 16. o. m. u dvorani Društvenog doma. U izvještaju i diskusiji analizirani su uspjesi i slabosti u protekloj godini, a zatim je nakon pročitanih telegrama, što su ih uputili šibenskom ligašu splitski „Hajduk“, DOSK i „Dinara“, izabran novi upravni odbor od 11 i nadzorni odbor od tri člana. Za predsjednika je jednoglasno izabran inž. Milan Lalić, sekretar Općinske skupštine Šibenik.

U izvještaju, što ga je podnio Ante Rora, rečeno je da financijska sredstva nisu jednako namjerno pricala, što je često puta remetilo odnose između igrača s jedne i članova uprave i tehničkog vodstva s druge strane. Disciplinarni prvotimac i odnosi igrač - uprava i igrač - trener nisu bili na zadovoljavajućoj visini, a u pripremljenoj periodu iskrsele su izvjesne teškoće, koje su se očitovala u nediscipliniranim prvotimcima, u pomanjkanju pomoćnog trenera, neuređenim svlačionicama, zapuštenosti travnatog igrališta i tome slično. To se negativno odrazilo već od četvrtog kola jesenskog dijela prvenstva, kada su se gubili bodovi i protiv slabijih momčadi. Završetak jesenjeg dijela na 14. mjestu izazvalo je neizvjesnost u redovima ekipe. Ni ovoga puta klub nije bio pošteđen povreda, kažnjavanja i slabe forme pojedinih igrača, tako da je stručno vodstvo bilo više puta primorano da mijenja momčad. Posebno je istaknuto nezalaganje i neborbenost većine prvotimaca, što se teško osvetilo na kraju prve etape takmičenja. Samo protiv „Lokomotive“ i „Borova“ ekipa je nastupila u kompletnom sastavu. Ovome treba dodati i odlazak Nadoveze i Zaje, dvojice istaknutih igrača kojima je data ispisnica, iako su ugovorom bili vezani za klub do završetka ove nogometne sezone.

Od 26 - torice prvotimaca nastupa imao je Žepina 44, Aralica 42, Rora 41, itd. Među

IZ NK „SIBENIK“

— Nogometni klub „Vardar“ iz Skoplja poslao je dopis „Šibeniku“ radi odigranja prijateljske utakmice u Šibeniku. Kako su nam kazali u upravi „Šibenika“, prihvaćena je ponuda „Vardara“. Najvjerojatnije da će se ta utakmica igrati 26. ili 29. veljače. Ovo bi bilo prvo gostovanje skopskih igrača u našem gradu. U ekipi „Vardara“ će nastupiti i bivši vratar „Šibenika“ Kosta Miloševski.

— 5. veljače u Šibeniku će gostovati „Spartak“ iz Subotice, koji će odigrati prijateljsku utakmicu sa domaćim drugoligašem. „Spartak“ se nalazi na pripremama u K. Sućurcu. To bi također bilo prvo gostovanje „Spartaka“ u Šibeniku.

— 16. ili 18. veljače „Šibenik“ će primiti u goste ekipu prve austrijske lige GAK-a iz Graca. GAK će gostovati u našoj zemlji na poziv „Hajduka“. U toj ekipi igraju i tri jugoslavenska igrača Vukas, Zeković i Ravnik, bivši igrač „Rijeke“ i „Šibenika“.

— Prošlih dana igrač „Zadra“ Đorđe Matulić potpisao je četverogodišnji ugovor sa „Šibenikom“. On stiče pravo jeranja u roku od 8 dana. Dolazak Brajice i Grgića je još neizvjestan.

— U nedjelju će „Šibenik“ odigrati prvu utakmicu ove godine i to između prve i druge ekipe. — da —

strijelcima istakli su se Orošnjak i Nadoveza sa po 41 zgođitkom, Stanišić 14, Aralica 10, Rora 7, itd. Klub je odigrao 30 prvenstvenih utakmica, 14 prijateljskih i tri Cup susreta. Uz golrazliku 94:73 „Šibenik“ je zabilježio 24 pobjede, šest puta igrao je nerješeno, a 17 puta je poražen.

Juniorski tim pod stručnim vodstvom Stojana Milete postigao je zapažene uspjehe. Ekipa talentiranih igrača zauzela je prvo mjesto u takmičenju podmlatka Šibenskog nogometnog podsava. Osnovana je i pionirska ekipa, a uskoro će početi rad nogometna škola koja će poslužiti i za popunjavanje prve ekipe.

U diskusiji se izredalo nekoliko istaknutih sportaša i prijatelja ovog kluba. Veoma zapažena diskusija bila je predsjednika Općinske skupštine inž. Zvone Jurišića, koji je, između ostalog, istakao da sredstva što ih je klub na ime pomoći primio od šiben-

Za što je prekinuto prvenstvo u košarci?

Prošle nedjelje se trebalo odigrati treće kolo košarkaškog prvenstva šibenske općine. Međutim, vrata dvorane „Partizana“ u kojoj su se odigrala prethodna dva kola bila su zatvorena.

O razlozima prekida natjecanja, govori jedan od inicijatora tog prvenstva Ivica Slipčević, profesor fizičkog odgoja: — Zaista sam iznenađen postupkom DTO „Partizan“, koja nam je uskratila daljnje igranje. Mišljenja sam da je salu trebala otvoriti, jer u nedjelju poslije podne u prostorijama nitko ne radi. U našem razgovoru sa predsjednikom „Partizana“ mogli smo doznati da se u prostorijama ne može igrati sve dotle, dok organizator ili SOFK-a ne plate 5.000 dinara za odigrano jedno kolo. S obzirom da organizator i SOFK-a nemaju (financijski) sredstva upravi „Partizana“ smo predložili, da ćemo plati-

IZ SD „GIMNAZIJALAC“

Prošlih dana završeno je prvenstvo Gimnazije u košarci u kojoj je sudjelovalo deset ekipa. Najviše uspjeha imala je ekipa IV-a razreda, koja je tek u ponovljenoj utakmici uspjela pobijediti ekipu II razreda, koja je plasiravši se u finale napravila najveće iznenađenje prvenstva. Pobjednik je dobio prelazni pehar i diplomu kao najdiscipliniranija ekipa. Ovogodišnje prvenstvo bilo jedno od najbrojnijih dosad održanih u Gimnaziji.

U stolnoteniskom prvenstvu, u kojem je učestvovalo 30 takmičara, pobijedio je prema očekivanju Krajina. On je u finalu pobijedio Zenica sa 2:1. Kvalitet prvenstva je mnogo napredovao u odnosu na prošlu godinu, kada je učestvovalo vrlo mali broj. — da —

ske komune i privrednih organizacija nisu bila adekvatna kvalitetu, tj. onome što je klub pružio u toku sezone. Komuna je i dalje spremna da ubuduće izdvoji veća sredstva za razvoj sporta u Šibeniku, i ne samo nogometnog. Stadion na Subićevcu treba da postane pristupačan svim sportskim granama, da bude mjesto za razvoj masovnog sporta. Govoreći o sadašnjem položaju kluba na prvenstvenoj tablici, inž. Jurišić je rekao da ona nije kritična i da izlaz iz sadašnjeg stanja treba tražiti u vlastitim snagama. U nastavku svog izlaganja podvukao je potrebu radikalnijeg rješavanja svih problema koji stoje na putu kvalitetnog razvitka nogometnog sporta u Šibeniku, a zatim je na kraju zaželio plodonosan rad novoizabranom upravnom odboru i dodao da kraj prvenstva treba dočekati na povoljnijem položaju na tablici II lige.

Kroz diskusiju date su određene smjernice rada novoizabranog rukovodstva kluba. Bilo je riječi o odnosima među igračima, o jačem zalaganju na zelenom polju, radu tehničke komisije, o nagrađivanju prvotimaca, o moralnom liku sportaša, ubiranju članarine i problemima financijske prirode. (j)

ti čistačicu i troškove svjetla. Međutim, predsjednik i tajnik tog društva zahtijevaju putem ugovora da platimo 5.000 dinara.

Zabranom odigravanja prvenstva oko devedeset mladića lišeno je mogućnosti bavljenja košarkom, koja je u posljednje vrijeme učinila kvalitetan korak u svom razvoju, a isto tako je onemogućeno da oko 200 prijatelja košarke prisustvuje ovom zanimljivom natjecanju.

DOSK SE PRIPREMA

Pod vodstvom igrača Vlatka Duila, koji ujedno obavlja dužnost trenera. DOSK je prošlog utorka održao prvi trening na igralištu i tako počeo pripreme za proljetni dio takmičenja u Dalmatinskoj nogometnoj ligi.

Na treningu su bili gotovo svi igrači, a zapažen je i navalni igrač Ille koji se nedavno vratio iz JNA, pa kada se uskoro iz Armije vratio i standardni lijevi branič Vukšić, predstavljat će ova dvojica igrača osjetno pojačanje za drnišku momčad.

Kako smo informirani od tajnika kluba, uprava nije voljna da dade ispisnicu Mat Braici, koji već trenira s igračima šibenskog drugoligaša. (c)

NOGOMETASI „DINARE“ POCELI S PRIPREMAMA

Pripremajući se za proljetno prvenstvo igrači „Dinare“ okupili su se i otpočeli s priprema. Već su održani prvi kondicioni treninzi u dvorani „Partizana“ i na igralištu. Održani su dani za pripreme i program kako će pripreme teći. Tehničko vodstvo i igrači period priprema shvatili su najozbiljnije. (m)

Zanimljivosti

MEHANIČKO SRCE BOLJE OD LJUDSKOG

Praktično neuništivo i efikasnije od ljudskog srca bit će umjetno srce, izum dra Haroldda Klečke, kirurga u Sirakuzi, New York. Kad treba da bira između presađivanja srca iz mrtvog organizma i mehaničkog srca od plastične materije, dr Klečko izabire ovo drugo. „Mehaničko srce ne može oboljeti, ono pravilno kuca do kraja života, pa čak i poslije smrti!“ — izjavio je konstruktor.

Umjetno srce, izum dra Klečke, nalik je po izgledu ljudskom srcu i teško je jedan kilogram. Ono će biti smješteno u predjelu srca, a njegove pulsacije poticat će iz pokretnog izvora električne energije. Kasnije, možda će se ovaj izvor energije moći ugraditi u samo srce. Dr Klečko, koji danas ima 39 godina, počeo je eksperimentirati umjetnim srcima prije šest godina kad je njegov otac podlegao srčanom napadu.

PRVA JUTARNJA CIGARETA — NAJOPASNIIJA

Mnogi pušači kažu, da im je prva jutarnja cigareta najprijetnija. Međutim, ona je — najopasnija. Budući da čovjek preko noći ništa ne jede, ujutro su živci naročito osjetljivi na štetno djelovanje nikotina. Živci u predjelu trbuha podstiču lučenje kiselih želudanih sokova, a kiselina napada sluzokožu želuca. Otuda — grčevi, žgaravica, pa i čir! Osim toga, krvni sudovi koji sprovode krv i kisik do mozga naglo se grče. To izaziva vrtoglavicu, slabi reflekse, zamračuje vid.

Najvažnije je: ne pušiti na prazan želudac. Bilo bi najidealnije ne pušiti dopodne, ali... Zato se preporučuje: zapalite prvu cigaretu tek poslije dobrog doručka.

ARHEOLOŠKI NALAZ NA OBALI KANALA DUNAV — TISA — DUNAV

Na samoj obali kanala Dunav — Tisa — Dunav kod sela Doroslava tokom naučnih iskopavanja, između 21. oktobra i 13. novembra prošle godine na terenu velikom 1100 četvornih metara, otkrivena su 24 groba iz mlade faze starijeg željeznog doba. Sa sigurnošću može se pretpostaviti da se ovdje nalazilo više grobova, ali da su vjerojatno prekopavanjem vinograda uništeni.

Osim urni, u kojima su se nalazili spaljeni estaci pokojnika, u svakom grobu nađeno je više većih i manjih posuda ukrašenih ornamentima. Posebno je vrijedan grob u kojem je nađeno 20 keramičkih posuda. Metalnih predmeta nađeno je veoma malo. Među otkrivenim ostacima prošlosti nalaze se i tri ornamentirana koštana predmeta za koje se sigurno zna da su jedinstveni primjerci u Jugoslaviji, a prema mišljenju stručnjaka i u Evropi. Iskopavanje će se nastaviti.

MUZIČKA SKOLA U SIBENIKU

U okviru ove škole od 1. II 1964. god. otpočet će radom

MUZICKI VRTIC

Primaju se djeca predškolskog uzrasta i nižih razreda osnovne škole. Za detaljnija obavještenja o programu i djelovanju vrtića obratiti se upravi škole.

Upis svakog dana od 9 do 11 sati u prostorijama Muzičke škole (Splitski put 2).

Humoreska

Kratko redigiranje

Kada je Julije Cezar pisao svoje „Komentare Galških Ratova“ ili još ranije, kada je Homer, stih po stih, pisao svoju „Odiseju“ — situacija sa ljudima od pera imala je, za razliku od današnje, dva bitna elementa: prvo, ljudi od pera bili su ostavljeni sami sebi i, drugo, ljudi od pera nisu doživljavali nikakva uzbuđenja prilikom objavljivanja svojih djela.

Današnji pisci, međutim, zahvaljujući uglavnom drugom bitnom elementu, provode svoje življenje veoma dinamično i uzbuđljivo i, ako imaju jaku sreću, dožive duboku starost!

Još kad sam bio mali, učiteljica je zapazila da pravim veoma lijepe rečenice. U gimnaziji, profesori su primijetili da se veoma stilski izražavam... I u ljubavi sam imao sreće jer su žene osjetile neku čudnu poeziju u mojim udvaranjima... I dan danji, u poduzeću, na svim konferencijama mene tjeraju da govorim, da referate pišem, jer su drugovi zapazili da veoma sugestivno izlažem probleme. Ulili mi u glavu da sam pisac te ja, kao svaki pisac, napišem jednu veoma aktuelnu i, moram da polaskam sebi, veoma lijepu priču sa društvenom tematikom. Predam je uredniku. Naivan kao i svaki početnik, dođem po odgovor već poslije tri mjeseca. Urednik preturi stolove, i svoj i svojih kolega urednika ostalih rubrika. Pronašao je neke rukopise iz četrdeset osme godine, neke iz pedeset prve, pronašao je i jedan svoj par rukavica, koje je godinama tražio po kući jer su bile „kao furunice“ — i najzad ispliva i moja priča, pomalo izgužvana ali ipak čitljiva. Odmah sam se ponudio da je prekućam i ponovo donesem. Led je bio probijen, jer mu se dopao moj stav pun razumijevanja, te, kad sam mu je sutradan do-

nio, uze odmah da je pročitao... Dok je čitao, tri puta ušla sekretarica, četiri puta je zvonio telefon, osam puta su ulazili njegovi saradnici — sve u svemu, čitao je oko sat i po. A onda se nasmiješi na mene i reče da je priča savršena, veoma aktuelna, da je veoma raspoložen za našu dalju saradnju i da će je svakako objaviti. Doduše, dodao je, morat ću da je malo redigram i uskladim općo fizionomiji lista.

Tri nedjelje kasnije, saopćio mi je da je priču, poslije kratkog redigiranja, predao glavnom uredniku. Poslije tri nedjelje saopćio mi je da je glavni urednik pročitao, da je poslao stilskim i lingvističkim redaktorima. Njih nisam dugo jurio. Poslije nepunih pet nedjelja jedan od njih mi je saopćio radosnu vijest da je tekst vraćen uredniku rubrike, koji mi je pak, poslije svega dvije nedjelje saopćio da je, konačno, tekst poslat na slaganje i da će se pojaviti u jednom od narednih brojeva.

Pod čudnom temperaturom iščekivanja, drhteći, otvarao sam stranicu po stranicu svakog broja ali ništa i kad sam već digao ruke od svega, pozovu me jednoga dana telefonom iz redakcije lista. Odjurim kao bez duše ma da je prošlo već godinu dana moga iščekivanja.

Pozvali smo vas, rekoše mi, da primite honorar za vašu „društvenu kroniku“.

Gledao sam zbunjeno u službenicu, a ona je koketnim pokretom ruke izvukla jedan primjerak lista, star nekoliko mjeseci, okrenula stranu četiri i poturila mi jedan članak pod nos. Pošao sam od naslova, koji mi je bio savršeno nepoznat, pa preko teksta, koji mi je bio još manje poznat. Jedino što mi je bilo poznato, bilo je pod člankom, složeno iz nonparela.

Radoje Radovanović

Obitelj stradala u pustinji

Čitava jedna obitelj, otac, majka i tri sina, našla je ovih dana smrt u austrijskoj pustinji, oko 300 kilometara sjeverno od grada Adelaide. Ernest Page, 49-godišnji mehaničar koji je 1959. došao u Australiju, krenuo je iz Marija, 400 kilometara sjeverno od Adelaide, u Burdsville da bi našao bolji posao. S njim je bila njegova 38-godišnja supruga Pamela, 12-godišnji sin Duglas i 10-godišnji Gordon. Najstariji sin, 19-godišnji Robert, trebao je da se s njima sretne na putu i da zajedno nastave put za Burdsville.

Dva dana kasnije na putu kroz užarenu pustinju u kojoj na desetine kilometara unao-

kolo nema vode — nestalo im je benzina.

Putnici su tada napravili fatalnu grešku. Napustili su automobil, iako prvo pravilo za preživljavanje u pustinji u ovakvom slučaju kaže da treba ostati kraj automobila u čijem hladnjaku ima vode i lakše se može primjetiti iz aviona. Ernest Page ostavio je cedulju u kolima: „Nestalo nam je benzina. Imamo vode za dva dana. Nastavljamo put prema jugu.“

Tada je počelo mučno lutanje na 48 stupnjeva temperature. Spasioci koji su kasnije pošli njihovim tragovima našli su u pijesku veliku kantu s vodom — gotovo punu! Pageovi su je ostavili jer je bila teška za nošenje. Ipak, za vrijeme boravka u Australiji Pageovi su naučili da u pustinji treba da traže drvo eukaliptusa. „Gdje je kuliba-drvo (tako domoroci nazivaju eukaliptus) tamo mora biti i vode.“

Obitelj je našla eukaliptus, ali vode nije bilo u blizini. U njegovoj sjeni spasioci su kasnije našli četiri leša. Najstariji sin Robert krenuo je da traži pomoć. Našli su ga mrtva milju dalje.

Osam kilometara daleko od eukaliptusa nalazio se izvor koji se mogao vidjeti iz aviona, do kojeg Pageovi nisu stigli.